

Taxa postala
placita in num
No. 30523/1934

Szerkesztoseg
es kadohiva-
tal: Cluj, Str.
Baron L. Pop
10. Telefon: 18-60. Elfizetesi arak:
Havonta 110, negyedevre 320, fel-
evre 600, egeszevre 1200 lej. Kul-
foldre: Havonta 2, negyedevre 6,
felvire 12, egeszevre 20 dollar. —
Hirdetesek dijszabas szerint. — Az
„UJ KELET“ a transilvaniai es
banati zsidóság egyetlen napilap-
ja. Cikkeink utannyomasat csak a
forras megjelolesével engedjuk meg.

UJ KELET

ZSIDÓ NAPILAP

Director-Főszer-
kesztő: Dr. Mar-
ton Ernő, R. C.
dactor responsabil-Felelos szerkesz-
to: Jambor Ferenc. Administrator
delegat si girant responsabil-Felelos
igazgato: Schwartz Endre. Proprie-
tar-tulajdonos: Fraternitas S. A. R.
de Editura. Registrul publicatiunilor
periodice No. 43. Dos. 889. 1938.
Tribunalul Cluj, Sectia III.

Vasarnap, augusztus 6.
1939—5699. Av 21.
XXII. évfolyam, 175. szám.

„Egy felvilágosítás”

A fenti cím alatt Ionel Lugosianu volt római követ, a kamara külügyi bizottságának elnöke, írja az alábbiakat:

A Giornale d'Italia augusztus elsejei számában Virgilio Gayda „A bekerítés és a Balkán” cím alatt foglalkozik a balkáni helyzettel, az új angol ellenállási politikával kapcsolatban és kiter többek között Romániára is. Románia magatartása érdekes — mondja a római hivatalos lap kiváló főszerkesztője. Románia külpolitikája óvatossabb. Ambar nem akar túntetőleg kihívó lenni, mint Görögország és Görögországot sem követi, amely nem tagadja az angol politikával szembeni behódolását. — Románia mégis elfogadta az egyoldalú angol garanciát, bár annak tényleges jelentőségét igyekszik általa Olaszország és Németország iránti ismételt barátsági megnyilatkozások útján, tettekkel és ténykedésekkel, amelyek az utóbbi időben megszárdították a tengely két hatalmával szembeni kapcsolatát és ismétellen kihangsúlyozva a maga függetlenségét és szuverenitását. Az igazság Romániára és a többi államokra nézve mégiscsak az, ha kemény és kellemetlen is, hogy a különböző balkáni országok lényegét és felelősségét a garancia határozza meg, amelyet ezek az országok ilyen, vagy olyan formában elfogadtak. E garanciák jelentősége minden kétségen felül áll, mert ezeket a garantált országokat egy Olaszország és a tengely elleni blokkba tömörítik Anglia és Franciaország támadó szándékainak szolgálatában.

Gayda szerint Románia és Görögország visszautasíthatják volna a felajánlott garanciát, mint azt a balti államok tették, hogy ne sodródjanak a tengelyhatalmakkal szemben ellenséges kötelezettségekbe. Olaszország elismeri a nehézségeket, amelyekkel egyes balkáni országoknak az angol és francia politika miatt meg kell küzdeniük. De jó, ha ezen országok tudják, hogy Olaszország az ellenük álló érdekeket mindazt, ami a Balkánon történik. Hasznos volna, hogy ezek az országok, ha nem akarnak végleg Olaszország és Németország ellenségeinek sorába iktatódni, idejében intézkedjenek tettekkel és nem szavakkal, konkrét magatartások és nem nyilatkozatok révén. A Balkán félszigetén, mint mindennél, az állások egyre inkább tisztázódnak és a felelősségek egyre világosabbak lesznek.

Románia volt római követe a fentiekre az alábbiakban válaszol:

Értékeljük a Giornale d'Italia főszerkesztője cikkének mérsékelt hangját, amelyhez az utóbbi időben egyes olasz lapok részéről már nem voltunk hozzászokva, de ugyanakkor a szerző őszinteségét és nyíltságát is. A magunk részéről hasonló mérséklettel és őszinteséggel akarunk válaszolni neki. Gayda az egyoldalú garanciában látja az érintett országok külpolitikájának kritériumát, e politikát a tengelyhatalmakkal szemben ellenségesnek minősíti és szükségesnek tartja, hogy mi tettekkel és nem szavakkal bizonyítsuk be magatartásunkat, ha nem akarunk végleg Olaszország és Németország ellenségeinek sorába iktatódni.

Nos, ezen a téren igen lényeges nézeteltérések vannak közöttünk. Amíg hittünk egy nemzetközi rendtartásban, amely az általános békevel együtt az életbevágó román érdekeket is képes garantálni, nem tétozva, hanem egy nemes és bizalomteljes nemzetközi együttműködésben keresni külpolitikánk útját. Keressük ma is abban a mértékben, amelyben erre nekünk mások módot nyújtanak. A mai idők kemény valóságai azonban arra késztetnek, hogy mindenekeft is saját érdekeinket keressük a mi életbevágó kérdéseink megoldását: a mi területi integritásunk és politikai függetlenségünk megőrzését, amelyel szorosan együtt jár a gazdasági függetlenség is. Szigorú béke- és védelem-politika, tényleges román politika ezen életbevágó érdekeket a mi ténykedésünk szuverén kritériumává teszi. Nem vagyunk hajlandók, mint ahogy nem voltunk a múltban sem, választani az ideológiák, vagy nemzetközi érdekek között, amelyek a világot két táborba osztják, hanem a világot két táborba osztják, hanem a mi érdekeink alapján ítéljük meg és jelöljük ki. Mig egyrésztől el vagyunk

Chamberlain: „Anglia szükség esetén Távol-Keletre küldi flottáját”

Strang visszatér Londonba

Megszigorították a japán blokádot

LONDON, augusztus 5. Sir William Strang az angol külügyminisztérium közép-európai szakértője, aki néhány hete Moszkvában tartózkodik, ahol az angol követtel együtt tárgyalásokat folytatott a szovjet politika vezetőivel, a jövő hét folyamán visszatér Londonba. A Stefani távirati iroda hozzáfűzi a jelentéshez, hogy Strang visszatérése híre mely benyomást keltett londoni körökben.

A Havas távirati iroda a következőket jelenti Strang visszatérésevel kapcsolatban: Diplomáciai körök azon a véleményen vannak, hogy a moszkvai tárgyalások olyan előrehaladott fázisban vannak, hogy Strang jelenléte nem okvetlenül szükséges. Másrészt leszögezik ugyanazon körök, hogy Strangot távolléte alatt senki sem helyettesítette, úgy hogy a külügyminisztérium osztálya vezetés nélkül maradt.

LONDON, augusztus 5. A külügyi hivatal befejezte a moszkvai angol nagykövet legutóbbi jelentésének áttanulmányozását. A Times ezzel kapcsolatban megjegyzi, hogy valószínű, miszerint a megbecsülések annyira előrehaladtak, hogy Strang rövidesen visszatérhet Londonba, ahol a külügyi hivatalban fontos feladatok várnak rá.

Chamberlain: „Nehéz hónapok előtt állunk”

London, augusztus 5. Mint ismeretes pénteken Chamberlain miniszterelnök nyilatkozott a távolkeleti helyzetről. Kijelentette, hogy az incidensek kizárólag Japán hibájából történtek. A távolkeleti helyzet Angliára nézve igen súlyos, mert az állandóan megismétlődő inuitások és rágalmak ellenére is gondolnia kell a Kinában és Japánban élő angolok érdekeire. Angliának jelenleg nincs egyetlen tengeri ereje Japánnal a szélsőkeleten. Hazai tengeri ereje azonban olyan, hogy szükség esetén kellő erejű hajórajt küldhet jelenlegi ereje kiegészítésére a távolkeletre is. Ezt nem fenyegetésképpen mondom — tette hozzá kijelentéséhez Chamberlain — csak intellempen. Ami Japánnak a kínai ezüst valutával kapcsolatos követeléseit illeti, azok nemcsak Angliát érintik, hanem más államokat is és Anglia csak ezekkel egyetértésben foglalhat állást.

Arra a kérdésre, hogy Anglia fölmondja-e, Amerikához hasonlóan, a Japánnal kötött kereskedelmi szerződést, Chamberlain kijelentette, hogy ez a kérdés a dominiumokat is érinti, azért igenlő választ a kérdésre nem adhat. „Ha azonban megtagadom, hogy ebben az irányban biztosítékot adjak — folytatta Chamberlain — ez úgy tünne fel, mint ha el volnék határozva, hogy nem mondjuk fel a kereskedelmi szerződést. Szavainnak azonban senki ilyen magyarázatot ne adjon.

Remélem, hogy senki sem számít arra, hogy ez a lehetőség bizonyos körülmények között kizárva marad. Nem fenyegetésképpen mondom ezt, csak felvilágosításképpen.

Az európai helyzetet — mondta ezután Chamberlain — kényszerítette Angliát, hogy a háborubalépést vállalja bizonyos esemé-

nyek lejátszódása esetén. Ez a lehetőség fennforoghat a szélsőkeleti kérdésekkel kapcsolatban is, bár Anglia nem akarja ezt a magatartást tanusítani. Ne feledjük el — hogy a következő hónapok igen nehéz kérdések elé állíthatnak bennünket, meg kell tehát őriznünk minden erőnket, hogy a legnehezebb helyzetben is megálljuk helyünket.

London, augusztus 5. Chamberlain alsóházi beszédéből politikai körök arra következtettek, hogy az angol tengeri haderő nincs Európába lekötve és hogy szükség esetén a távolkeletre irányítják, ahol a kínai, ausztráliai, újzélandi államokak tiz cirkálóval, egy flottával és egy búvárnaszáddal egészítenék ki. Mindezt kiegészítené az a folyamatban lévő hajóépítkezés, amely egymillió tonna lértartalommal gyarapítja az angol flottát.

Megszigorították a japán blokádot

Tientsin, augusztus 5. A japán blokádot az elmúlt nap folyamán még inkább megszigorították. Ezt a lépést politikai körök válaszként könyvelik el Chamberlain angol miniszterelnök alsóházi beszédére. Ezek után nincs kizárva, hogy Anglia a Távolkeletre küldi flottáját az angol érdekek megvédésére.

Augusztus 7-én folytatódna a tárgyalások?

Tokió, augusztus 5. (Rador.) A Domej ügynökség jelenti: A japán-angol értekezlet bizonyos folytatják augusztus 7-én, amikorora remélik, hogy Sir Robert Craigie megkapja kormányja újabb utasításait.

(Folytatás a tizedik oldalon)

határozva arra, hogy minden kockázattal és bárki ellen is harcoljunk, aki ezen érdekekhez hozzányúlva, másrésztől hangsúlyoztuk és hangsúlyozzuk ma is, hogy elfogadjuk bárkitől támogatását egyoldalú garanciák formájában, területi épségünk és függetlenségünk fenntartására, amelyeket minden esetre készek vagyunk saját erőinkkel megvédeni. Ha Olaszország, amelyhez bennünket annyi rokonság fűz, hajlandó volna a maga részéről hasonló garanciát nyújtani, úgy azt habozás nélkül fogadnók el, mert az egyoldalú biztosítékok a mi fenntartási és védelmi politikáinknak nem okát, hanem okozatát alkotják.

Ugy hisszük, hogy bármely tárgyilagossá megfigyelő elismeri az elemi igazságot, hogy nem lehet egy országnak szemére vetni, ha nemzeti érdekeit mások érdekei elébe helyezi és természetes, hogy barátságunkat azoknak adjuk, akik velünk szemben barátilag viselkednek. Románia amputálását kémi példának kétségtelenül nem alkalmas eszköz arra, hogy valaki elnyerje barátságát. Egy olyan

időben egyébként, midőn az erőszak vált a nemzetközi politika eszközzé és midőn közép- és kisországok beletörődtek abba, hogy önmagukat kell védeniük, a megfélemlítésnek nincs többé politikai hatása. Románia el van határozva arra, hogy megvédi érdekeit, függetlenül mások érdekeitől, de a nemzeti egcizmusnak a jogos politikáját, amelyet őszintén bevallunk, nemcsak szavakkal, de tettekkel is gyakoroltuk. Fölös módon bizonyítja ezt a Németországgal kötött gazdasági egyezmény, a Franciaországgal és Angliával való gazdasági és pénzügyi egyezmény, valamint az Olaszországgal való jelentős kereskedelmi kapcsolatok, amelyek folytán Olaszország a Romániából importáló országok között vezetőhelyet foglal el, — a kölcsönös és ismételt baráti erőfeszítések révén, amelyekről a Giornale d'Italia annyira jól informált főszerkesztője éppúgy tudomásra kell, hogy bírjon, mint mi.

De a tettekkel és szavakkal szemben a nemzetközi kapcsolatokban a kölcsönösség szabályát kell alkalmazni.

A XXI-ik cionista kongresszus elé

— A világ zsidósága 1897-től 1939-ig —
Írta: dr. MAYER EBNER

A XXI. cionista kongresszust ez év augusztus 16-án egy az egész világ zsidóságának helyzetéről szóló referátummal fogják bevezetni és számomra, aki az 1897-es cionista kongresszuson személyesen voltam Bazelben, nem lesz érdeklényen párhuzamot vonni az egykori és mai helyzet között. A kongresszust akkor is hasonló jelentéssel vezették be — Nordau Mirsa volt a referens — a két jelentés között vonása hogy új korszakot tükröztetnek és mérleget adják az eddigi változatos zsidósorsnak. 1892-ben igazán nem gondoltam arra, hogy negyvenkét évvel később, olyan szomorú helyzetjelentést fogok hallani, mint amilyenre a XXI. kongresszuson kilátásunk van, minthogy megszoktuk a mi zsidó optimizmusunkkal hinni a haladásban és a dolgok javulása felé való fejlődésében.

Nordau óta szállóigévé vált a testi és erkölcsi zsidó nyomorról szóló megkülönböztetés. A századvég korában született ez a szállóige és ma jobban tudjuk becsülni ezt a XIX-ik századot, mint ahogy azt annakidején láttuk. Ma tudjuk, hogy a XIX-század a történelem legaldottabb korszaka volt. Alaposabban nézve a fejlődést, meg lehet állapítani, hogy ez a korszak 1789-ben kezdődött, a francia forradalommal és 1914-ben végződött, amikor kitört a világháború. Ez a 125 év volt az emberiség aranykora. A történelem egyetlen szakában sem hoztak létre annyi technikai és tudományos művet, az emberiség egyetlen korban nem emelkedett olyan magasra. Soha nem becsülték olyan nagyra az emberi szabadságot, az egyenlőséget, mint a nagy francia forradalom utáni időkben. A liberálisizmus korszaka emberi és polgári jogokat hozott a világon széjjelzört zsidók számára is. Fizikailag és szellemileg fejlődöttünk; a zsidók száma megsokszorozódott és óriási lépésekkel dolgoztuk föl magunkat gazdasági területen.

II.

Mindazonáltal Nordau Miksa a világ zsidóságáról szóló helyzetjelentésében olyan képet vázolt fel, amely mindnyájunkat megrendített. Beszélt az oroszországi testi nyomorról, ahol a pogromok során zsidó életök is elpusztultak. Beszélt az oroszországi és a lengyelországi zsidó tömegek szegénységéről. Mesteri nyelvezettel vázolta föl ama idők erkölcsi zsidó-nyomorát, a modern antiszemitizmus ébredését, a zsidóság társadalmi kirekesztését. Nem lehet — szót e jelentés — a gálutban megdönni a zsidókérdést, az asszimiláció csődöt mondott, a zsidógyűlölet megújuló tünet, amely változó formákat ölt és a zsidókérdés csakis egy szuverén zsidó területen (Palesztinában) oldható meg, ahol népi sajátosságunk szerint szabadon és boldogan élhetünk. Nordaunak ez a jelentése a világ zsidóságának helyzetéről, történeti alapja volt a cionista épületnek.

Közvetlen szemléletből tudjuk, hogy ez év augusztus tizenhatodikán, a cionista kongresszus első ünnepes gyűlésén Genfben mit fognak nekünk jelenteni a zsidóság helyzetéről. Mégis milyen boldognak látjuk most az 1897-es zsidóságát, szemben az 1939 év zsidóságával! Milyen érzések is voltak egykor, ha az akkori testi és erkölcsi zsidó nyomor annyira megrendített, hogy azt kellett mondanunk: nincs más kiút az idők zavarából, mint a cionista ut! Hiszen ha az akkori a mostani helyzettel mérjük össze, akkor azt állapíthatjuk meg, hogy ama idők a szabadság és jólét esztendői voltak. Mit jelentett vajjon az olyan dolog, hogy egy

AGUSZTUS 5.

kereteit, amennyi-
biztosít a horvátok-
bónom területet Dal-
és három-nagy hor-
ánnyal növeli meg.
et Bannovia-nak

entőségi reform után
ul, amelyben négy
ret kap. Politikai kö-
biznak a meggyezés
árra, hogy az el-
strejött meggyezést
gensherceg, holott az
völt.

ek tüntetése
olban

(Rador). Kilenc irbót
óra Liverpoolban és
Amikor a hajó fe-
lítottak: Eljen a köz-

niszterelnök
utazik

(Rador). Kiosszjeva-
zók rövidesen hivata-
ában.

követ át-
egbizólevelét
miniszter-
nek

A szlovák miniszter-
fogadta Heinz Ber-
a német birodalom
ellen Szlovákiában.
zólólevelének átnyujtá-
mondotta: „Nagy ki-
y engem neveztek is:
szlovákiai képviselő-
domnak képviselőjévé,
és amely támogatta
e kivívásában.”

iso miniszterelnök a
m azt a barátságot,
és kancellár a szlo-
tanusit.

érvényesek
jegyek

4. A CFR vezér-
ozta, hogy meghosz-
60 napra a fürdője-
gy tehát ezek a je-
érvényesek.

ngol nagy-
tárgyalt

iano olasz külügymi-
előadás kihallgatáson
nagykövetet, akivel a
folytatott megbesz-

deznált
niszterelnök

ilma holland királynő
meg az új kormány

és Lapkádó R. T.
Baron L. Pop 16
13-60.

MPRIMAT

2. OLDAL

UJ KELET

jönvelet zsidó ifju Német-Poroszországban nem kaphatott hadnagyi kinevezést, milyen baj támadhatott abból, ha a régi Ausztriában zsidó nem lehetett kerületi közigazgatási főnök, vagy mondjuk miniszter! Ama idők antiszemitizmusa ugy a sajtóban, mint a tudományban nagyon is elviselhető volt, ha összehasonlítjuk őket a mai náci-sajtó és a mai árja-fajtisztaság áltudományának gyűlölködő orgiáival. A Bloch-féle perben, ahol Rohling a vérvádat a Talmudból akarta bizonyítani, ama idők zsidósága valóságos győzedelmesskedett. A zsidóságot nem nyomta a fajúság igája. Ha voltak közöttük harcos természetek, akkor ezek az ő zsidóságuk kihangsúlyozásával a szellemi kiválóságok megbecsülésére is szert tehettek.

Milyen más a helyzet ma! Az emancipáció kérdése kétségessé vált és Közép-Európa bizonyos országaiban a zsidók helyzete olyan, mint a páriáké, mint a belpokosoké, akiknek érintése tisztátalanná tesz. A határok között ezek élnek Senki országában és tengereken hajók bolyonganak, zsúfolva elűzöttékkel, akik elől a világ költői bezárulnak. Izraelt borzalmas átok érte és nagyon is ráillenek a mai zsidókra Jézus próféta szavai:

„Fejed beteg, szived elernyed, lábad sarkától fejedük semmisen egészséges rajtad; tele vagy sebekkel, vérsikkal és gennyes fekélyel. Nincs hely, ahol még üthetnének rajtad.”

III.

A világ zsidósága megbénult, sehol nem lehet védekezni és az egyébként ügyes és beszédes zsidó apológia is elnémult. Talán joggal. Az 1897-es antiszemitizmussal még lehetett vitatkozni, de ma hogyan lehet egy farkas és egy tigris előtt bebizonyítani cselekedeteik erkölcsötlenességét. A farkas és tigris azt mondják: nem érdekel bennünket a te ártatlanságod. Jog az, ami nekünk használ. A te bűnöd pedig az, hogy létezel, hogy hus van csontjaidon és vér az ereidben. És bennünk ez mohóságra ingerel.

Nem csoda, hogy a zsidó szerencsétlen ság láttán kétségbeesés környékez bennünket. Izraelt felöltötte Hiob alakját és miként ő egykor, kérdezik ma ezek: Miért? Mi okból?

A zsidóság bizonyára le fogja győzni a vallási krízist, noha sorából ezek meg tántorodtak és átvették mások hitét. Izraelt az ő maradék embereiből újjá fog éledni.

IV.

De az 1897 és 1939-es jelentések szembe állításából nemcsak helyzetünk jelentős rosszabbodása derül ki, hanem az a felismerés, hogy a zsidók emancipációja nem biztos bázis és jókora csalódás azt hinni, hogy a zsidó problémának megoldása idő és haladás kérdése. Hiszen éppen a 19-ik áldott évszázadban formálódott ki az antiszemitiká részéről a zsidókérdés olyan módon és olyan mértékben, ahogy azt 1897-ben nem is álmódhattuk. A zsidókérdés felgöngyöltetésére mindig is készen áll valamelyik „izmus”. A középkorban volt a vallási fanatizmus, a 19-ik évszázadban a modern antiszemitizmus, a 20-ik században a rasszizmussal elfajzott nacionalizmus. Nem tudjuk, hogy a 21. században milyen „izmus” fogja még életünket elkeseríteni, de a történelem és az ok és okozat törvényeinek ismerete legnagyobb mértékben valószínűvé teszi előttünk, hogy a zsidó tömegtelepülések országaiiban, mint amilyen Közép-Európa és Északamerika, nem fogunk tudni nyugodtan megélni. Ez a gondolat nem új. Egemástól függetlenül felismerte ezt Leo Pinsker és Herzl Tivadar és nekünk, e két próféta epigonjainak kötelességünk felismerni az idők jelében az ő igazságukat és kötelességünk ezekből következtetéseket levonni az aktuális politikára. A 21. kongresszuson, amelynek a világ eseményei és palesztinai helyzet különös jelentőséget ad, meg fog szilárdulni, mint az első bazeli kongresszuson a meggyőződés, hogy a zsidókérdést a gálutban nem lehet megoldani és hogy népi szájosságunk szerint szabadon és boldogan csak szuverén zsidó territóriumon (Palesztinában) élhetünk.

Bizonyos, hogy akár háborus, akár békes megoldás jön a világkrízisben, a zsidóság is fel fog szabadulni irtó nyomása alól, de senkise higgye, hogy ezzel az általános felszabadulással vége a mi gálutbeli

szenvedéseinknek. A zsidó történelem nem ismer más, mint örök hullámozást: az elviselhető nyugalom és a kimondhatatlan szenvedések változatát. Sehol és soha nem voltunk a történelem szubjektumai, amelyek önmaguk irányíthatták sorsukat. A gálutban mindig is a történelem objektumai lesztünk. Csakis Erec Jiszraelben lehet aktív szerepünk. A diaszpóra zsidó népség számára elveszett tétel akkor is, ha az egyeseknek időlegesen jó dolguk van. Az utóbbi évek tapasztalatai tanították, hogy az a talaj, amelyen jól fejlődünk alapjában véve csúszka, akárcsak az iszapos föld lidércfénye. Csak ősjországbán (Erec Jiszraelben) van reményünk tartós emberi létre és örökké igaz és mélyes szavak azok, amiket Goethe mondat a haldokló Faust-tal a szabad népről és a szabad földről.

Ezt kivívni a mostani zsidó generációnak lesz a feladata és ha célunkat elértük, mondhatjuk, hogy nem éltünk és nem közöttünk hiába.

A Zsidó Távirati Iroda jelentí:

Palesztina

Uj vizsgálóbizottságot küldenek Palesztinába?

Párizsi lapok jelentik Londonból: Jólétsült körökből származó hírek szerint, az angol kormány új vizsgálóbizottság küldését tervezi Palesztinába. A bizottság hivatása az volt, hogy megvizsgálja az utolsó Fehér Könyv által előidézett politikai és gazdasági helyzetet.

Ez a terv állítólag bizonyos alsóházi körökből származik, amely a legelőkeltebben ellenzi Macdonald Palesztina-politikáját és harcol azért, hogy a Palesztina-kérdést kivonják a gyarmatügyi miniszter hatásköre alól. Még nem tisztázták, hogy a vizsgálóbizottságot a parlament jóváhagyásával, vagy egyszerűen a kormány kinevezésével és meghatalmazásával küldik-e ki. Biztosra vehető azonban, hogy a bizottság nem a gyarmatügyi, hanem a külügyminisztériummal áll majd összeköttetésben.

„A LEGUTÓBBI FEHÉR KÖNYV JAVASLATAI NEM TEKINTHETŐK VÉGLEGESEKNEK.” „Palesztina és Anglia” cím alatt a Londonban székelő Royal Institute of International Affairs, a nemzetközi kérdések királyi intézete jelentést bocsátott ki a Palesztina-kérdésről. Bár az intézet jelentései nem tekinthetők hivatalos dokumentumoknak, mégis igen tekintélyes véleménynyilvánításoknak számítanak Angliában és az angol politikai vezetés szempontjait és irányait tükrözik vissza. Ilyen szempontból ez a jelentés is igen nagy jelentőségű.

— A kormány legutóbbi Fehér Könyvében leszögeztet javaslatok — mondja a jelentés — Palesztina háboru utáni történelmének ama fejezetét zárják be, amely 1937 júliusában kezdődött a Peel-bizottság jelentésével. Ez nem jelenti azonban távolról sem, hogy az új Fehér Könyv javaslatai véglegesek lennének; az angol kormány maga is határozottan leszögezte ezt. Legfeljebb csak az új politika vázával állunk szemben, amelynek végső következtetései éppen úgy megváltoztathatók, mint az előző politikai javaslatok. Am a zsidók és az arabok ténykedései, az a bírálat, amelyet a Fehér Könyv az egész világban kiváltott és az angol közvéleményben e téren mutatkozó véleményeltérések — mind a palesztinai kérdés történetének új fejezetéhez tartoznak.

A jelentés további részében „az angol-szászok és a semiták közötti mely lélektani különbséggel” foglalkozik, amelyben a Palesztina-kérdés egyik lényeges nehézségét látja.

KILENC ARABOT ÖLTEK MEG AZ ANGOLOK EGY TERRORISAPATTAL VALÓ ÖSSZEÜTKÖZÉS SORÁN. Hebronból való visszatértében a Worcester szándék egyik különítménye nem messze Haifától egy husz főből álló terrorista csapattal találkozott össze. A katonaság megütöközt a terroristákkal. A lövöldözés során kilenc arabot megöltek, egyet súlyosan megsebesítettek. A katonaság hat puskát és sok lövész zsákmányolt a terroristáktól, akik sietve visszavonultak. Az angolok részéről nem történt sebestülés.

Tizenhat mérföldre Jeruzsálemtől, a Hebron felé vezető uton egy arab terrorbanda feltartóztatott egy gépkocsit, amelyben mindössze két arab foglalt helyett. A terroristák mindkét utast megölték, holttestüket az ut szélén hagyták.

A „COLORADO” ILLEGALIS UTASAI IDEIGLESEN EHSÉGSZTRAJKBA LÉPTEK. A Haifában őrizet alatt tartott Colorado gőzhajó illegális utasai, miután megtudták, hogy a kormány vissza akarja őket küldeni a nyílt tengerre, ülést tartottak, amelyen elhatározták, hogy éhségsztrájkba lépnek. A sztrájk az ülés után azonnal kezdetét vette, később, tekintettel arra, hogy ügyükben a kormánnyal tárgyalások kezdődtek, a sztrájkot félbeszakították.

Németország

A NÉMET ZSIDÓK EGYESÉGES ÉRDEKÉPVISELETI SZERVEZETÉNEK TERVEZETE. A „Jüdisches Nachrichtenblatt” július 21-ki számában megjelent a német kormány által teremtett új zsidó egyeséges érdekvéviselői szervezet szervezeti tervét. Ennek a szervezetnek a hatáskörébe tartozna a régi birodalom és a szudetavidék zsidósága.

A terv szerint a szervezet elnöke a jövőben is dr. Leo Beck berlini főrabbi maradna, míg helyettese Heinrich Stahl, a berlini zsidó hitközség elnöke volna. A szervezet elnöki tanácsának tagjai között volnának dr. Paul Epstein, Moric Henschel, Philip Kozover, Arthur Lilienthal, táblai tanácsos és dr. Julius L. Seligsohn.

A pénzügyi osztályt egy mint a multban, Paul Meyerheim, míg a hitközségi osztályt dr. Arthur Lilienthal fogják vezetni. A kivándorlási osztály vezetője dr. Paul Epstein lesz, a Palesztina Hivatala dr. Erich Gerechter és dr. Julius Seligsohn lesznek. A közoktatási osztályt Moric Henschel fogja vezetni Paula Fürst asszonnyal egyetemben, aki eddig a Teodor Herzl iskola igazgatója volt. A társadalmi segélyezés művét dr. Konrad Kohn fogja vezetni, Hana Karminszki asszony és Walter Luszting segítségével.

KIK A ZSIDÓ VAGYONOK ELVÉTELÉNEK HASZONRÉSZESEI? Kömből jelentik: A nyugatnémetországi Auer malom-művek, amelyek az árjásító tevékenység során megkaparintották a sziléziai malomműveket, valamint a Nibelungen worms nagy múmalom, most utabban átvették a legnagyobb osztrák cukorgyárat is. Ez a cukorgyár eddig a zsidó Bloch-Bauer-család kezében volt.

Spanyol-Marokko

A TETUANI ZSIDÓKAT A PALESZTINAI ZSIDÓK KIÜZETÉSÉNEK CÉLJAIT SZOLGÁLÓ ALAPRA VALÓ ADAKOZÁSRA SZOLGÍTOTTAK FEL. A napokban a tetuani arabok a rettegett Abdul Khalah agitátor vezetése alatt gyűlést tartottak, amelyen lázító antiszemita beszédek hangzottak el. A gyűlés elhatározta, hogy alapot terem a palesztinai zsidók kiűzésének céljaira. A gyűléseket erre az alapra azonnal be is indították és a gyűjtők a város zsidóit is felkértezték azzal, hogy az alapra adakozzanak.

Válások napirenden vannak

Az asszonyoknak csak elenyésző része van tisztában azzal, hogy a férfi elhidegülésének, közömbösségének; sőt hitlenségének oka miben rejlik. Igen sok esetben ennek előidézője a férjes asszonyok hanyagsága, akik azt hiszik, hogy külsőjük már nem bír fontossággal. Ez tévedés! A modern asszonynak mindig ügyelnie kell viselkedésére, ruházatára és arcbőrére. De különösen az utóbbi karakterizálja lényét. Tudvalevően a bőr helyes ápolásánál a tej a legfőbb tényező. Ezen természetes eszköz elsőrendű gyógyhatása következtében a bőr egészségesen, frissen és fiatalon tartja. Csak a tisztított előállított Milkuderm-Milchfettcreme és Milkuderm-Hautsahne készítmények felelnek meg teljes egészében a bőr belső struktúrájának és Ön is csak általuk nyerhet friss és egészséges arcbőrt.

Hogy a zsidókra nyomást gyakoroljanak, bemutatták a gyűjtőveket, amelyeknek élénk Beigbader spanyol marokkói főkörmányzó kétszáz fontos adománya szerepel. A zsidó hitközség intervenciát ebben az ügyben a főkörmányzónál, aki aztán eltiltotta a zsidóktól való gyűjtést. A zsidók képviselői kijelentették a főkörmányzó előtt, hogy szívesen hajlandók adakozni spanyol marokkói inséget szenvedő arabok javára, de semmi közük a palesztinai arabok ügyéhez és alapjához.

Emigránsok, menekültek

KIUTASÍTÁSRA ÍTELTEK ANGLIABÓL ÖT ZSIDÓ ILLEGALIS BEVANDORLÓT. A nyugat-londoni törvényszék augusztus elején öt illegális bevándorló ügyét tárgyalta. Ezek a menekültek a „Velocitas” holland gőzös viztartályában elrejtőzve jöttek Angliába. A menekülteket megérkezésük után azonnal le tartóztatták. A bíróság előtt beismerték „bűnüket”. A bíróság mindannyukat azonnali kiutasításra ítélte. A hajóskapitány, mert a tiltott határátlépésben a menekülteket segítette, három hónapi elzárásra ítélték.

Cseh protektorátus

A KÖZPONTI ZSIDÓ KIVÁNDORLÁSI HIVATAL MEGKEZDTE MŰKÖDÉSÉT. Prágából jelentik: Pénteken megkezdte működését Prágában a zsidó kivándorlási hivatal, amely, mint megirtuk, a Gestapo közvetlen felügyelete alatt áll. Még mielőtt ehhez az irodához fordulna, minden kivándorló óhajto zsidó köteles jelentkezni a prágai zsidó hitközségnél. A hivatal tervszerint naponta 300 zsidó iratát van hivatva kiállítani.

SZÁZEZER ZSIDÓ BEJELENTI ÉRTÉKTÁRGYAIT. A határidő, ameddig kötelesek volt minden zsidó bejelenteni a hatóságoknak értéktárgyait, lejárt. Az utóbbi napokban hosszú kigyórosokban álltak a zsidók a cseh Nemzeti Bank épülete előtt, hogy bejelentésük arany, ezüst és drágakő értékeiket. A prágai lapok becslése szerint mintegy száz ezer zsidó jelentette be értéktárgyait.

CSEH FASISZTAK ZSIDÓ VAGYONOKRA PÁLYÁZNAK. Pribram csehországi bányavárosban letartóztattak 35 cseh fasisztát, akik zsidó vagyonok ellen léptek fel a hatóságok tudta és engedélye nélkül.

Havonta kétszázötven zsidó vándorolhat be Boliviába

A máramarosszigeti Hias felhívása az erdélyi érdekeltekhez

Sighet, augusztus 5. (Az Uj Kelet tud.) Röviddel ezelőtt jelentettük, hogy a bolíviai kormány teljesen beszűntette a további zsidó bevándorlást. Ez a tiltó rendelkezés azokra is vonatkozott, akik már szabályos bevándorlási engedélyek és vízumok felett rendelkeztek.

Az illetékes zsidó szervezetek mindent elkövettek annak érdekében, hogy a bolíviai kormány rendeletén enyhítéseket érjenek el. Eleinte ez a fáradozás teljesen megeddőnek bizonyult és azt sem lehetett kivívni, hogy akinek már szabályos központi kormány által kibocsájtott beutazási engedélyük van és ennek alapján már hajójegyeiket is megváltották, engedjék be az országba.

Pár nappal ezelőtt értesítés érkezett a Hicem szigeti irodájához a párizsi központtól, amely közli, hogy a La Paz-i komité intervenciója eredménnyel járt, amennyiben a bolíviai kormány havonta kétszázötven zsidó emigráns bevándorlását engedélyezi. E bevándorlók azonban csak azon esetben kaphnak bevándorlási engedélyt a bolíviai hatóságoktól, ha irataik a Hicem irodákon keresztül futnak be és a kérvényt kedvezően véleményezte a Hicem párizsi központja is.

A Hicem természetesen azokat az emigránsokat részesíti előnyben, akik már régebben megszerezték beutazási engedélyüket Boliviába és csupán a legutóbbi tiltó rendelkezések miatt nem tudtak utnak indulni. Csak azután kerülhet a sor újabb bevándorlóra a havi 250 lélekszámyi kvóta keretein belül.

Tekintve, hogy Erdély területén számos olyan zsidó család van, akik már minden iratukkal rendelben, utrakészen állottak Bolívia felé, a Hicem felkéri mindezeket, hogy a legsürgősebben juttassák el összes irataikat és utleveleiket, hogy azokat a párizsi központtal véleményeztesse, amelynek alapján haladéktalanul utnak indulhatnak. Szükséges megjegyezni azt is, hogy melyik hajóra váltottak jegyet és hogy egyéni, vagy pedig ugynevezett globális vízummal rendelkeznek-e?

irnatnek beszege embreknek, noha az angolt jossatát a k jeroi. Emezzel nem a utikai tanot, amely es paradoxus, mint a tolag megozo pill gyrori es a val kezdnetnem ezt is- hogy aészsz az logep perregese köz mert kora reggel óta a piszkos-lekete mon ha magukkal hozták kormát. De, bocssason ma nem tudok a világ dolgairól irni. Tegnap degben és októberi esz marti temetőben, ahol budapesti születési V. Árpádot már nem ism jával évtizedekig úgy téri kávéházban volt idővel bemutatkozás egymást. Az idősebb volt a hasonlónévu gyárban s 1938 szept első zsidótörvény sug csatották, feleségével kiköltözött Párizsba, zen.

Párizsban már járt nászuton voltak itt, kis, nem drága, uri h zos életük első tíz napja a világ végén, a fűvés Boulard forradalomelő fodájában bérletk má szikébb, sőtétebb, lev kásra időszertlenebb. Miután Weisz gépész legnyomoruságosabb eső elől biztonságba gyerekek, akik egyébk múlt idegenkedésüket a dult, hogy megszerezz a munkavállalási enged berben még nem volt szigorított letelepedési es Weisz gépészmezők is kapta az iratot, ame Franciaországban dolgo alatt, míg az okmány ismerté a párizsi lehet is próbálkozott vele, ho helyezkedjék el. De ha nőkkök, akik munkáské idővel feldolgozták. Sorbaállt tehát Issy-i reptőlőgépgyár felvétele madnap alkalmazták a szákmunkást, s Weisz tól kezdve felváltva, na musokban dolgozott, frankot keresett. Ez az állagos francia létminir gépészmezők, abban a r utóbb felkerül a mérnö lkekkel berendezkedett szűkségre.

A gyerek nem értte bögött és sokat komisz levekre az asszony napj a gyárban dolgozott. győrtörték és agyonfá Weisz Árpádot, akik t hogy miért fakad sirva gogosan, mint szomorú na-parton, ahol a mego ba csak a jeladásra vá nek magukat a vízbe. akart utazni a reggeli nába akarta vetni mag nekülül Mme Boulard mosnőnek büroájába, a bomályos szobábe, ahol páltogatta helyét az ir és az összecukukható v tel a mindenes aludt. N gyereket, a gyerek n mácskákat, Weisz gépe állómunkás rettege és a családját, Weisz gy már nem szert s meghalni szeretne. Az asszony legszenv bóbát gyillölte. Bekö ette a harcot évszáz atjával. Naponként a az ablakot, amelyet meg-megeredő párizs arkettát, amelynek mint az öreg uccaburk mődtek tele, hogy a motot. Smirgitzre a r csak újabb rozsdaré hozni. A ruhásszek ar fonsorát, amelyb k ágaskodva és élese

Árpád halála

Irtá: Zsolt Béla

Paris, július végén.

Amint nekem beszégetéseimről írtam neves emberekkel, azoknak nemcsak az esztendő, hanem a kultúra reménytelen jövője is megmeztelenem a francia bel- és külpolitikát tanult, amely sonasem volt kuszabb és paradoxabb, mint most, e világkrízis által megsejtelhető pillanatokban az Abetz-ügyről és a valóságban megtelepedő szándékaimról ezt a cikket azzal is, hogy a század angol bombavető repülőgépe perregése közben rovom e sorokat, mert kora reggel óta a hotel felett kárognak a piszkos-fekete monoplánek, amelyek miatt ma magukkal hozták volna London minden kormát. De, bocsásson meg nekem az olvasó, ma nem tudok a világ e fontos és félelmetes dolgairól írni. Tegnap délután, februári hidegben és októberi esőben kinn voltam a clarmarti temetőben, ahol eltemették a hétéves, budapesti születésű Weisz Árpádot. Weisz Árpádot már nem ismerhettem meg, de apjával évtizedekig ugyanabban az oktogonári kávéházban voltunk törzsvendégek s idővel bemutatkozás nélkül is köszöntöttük egymást. Az idősebb Weisz gépészmérnök volt a hasonló nevű pestkörnyéki mammutgyárban s 1938 szeptemberében, amikor az első zsidótörvény sugallatára állásából elbocsátották, feleségével és Árpád nevű fiával kiköltözött Párizsba, hogy munka után nézzen.

Párizsban már járt a Weisz-házaspár, — mászton voltak itt, s az Opera környékén kis, nem drága, uri hotelben töltötték el közös életük első tiz napját. Most azonban kinn, a világ végén, a fűvész kert környékén Mme Boulard forradalomelotti négyemeletes szalodájában béreltek mansard-szobát, amelynél szűkebb, sötétebb, levegőlenebb, emberi lakásra időszertlenebb még Párizsban ebben a muzeális fertályában is ritkán található. Miután Weisz gépészmérnök a világ egyik legnyomoroságosabb fedele alatt a párizsi eső elől biztonságba helyezte feleségét és gyerekeit, akik egyébként nem titkolták remélt idegenkedésüket a környezettől, — elindult, hogy megszerezze a rendőrprefektúrán a munkavállalási engedélyt. Tavaly szeptemberben még nem voltak a maihoz hasonló szigorított letelepedési feltételek Párizsban, s Weisz gépészmérnök három hét alatt meg is kapta az iratot, amely feljogosította, hogy Franciaországban dolgozzék. A három hét alatt, míg az okmány után szaladgált, megismerte a párizsi lehetőségeket, s már nem is próbálkozott vele, hogy saját szakmájában helyezkedjék el. De hallott róla, hogy mérnökök, akik munkásként kezdik a gyárban, idővel feldolgozhatják magukat az irodába. Sorbaállt tehát Issy-les-Moulineuxben, a repülőgépgyár felvételi irodájá előtt s harmadnap alkalmazták galvanizálósnak.

Párizsban emberségesen fizetik az ipari szakmunkást, s Weisz gépészmérnök, aki ettől kezdve felváltva, nappali és éjszakai turnusokban dolgozott, a hónap végéig 1200 frankot keresett. Ez az összeg alatta van az átlagos francia létminimumnak, de Weisz gépészmérnök, abban a reményben, hogy előbb-utóbb felkerül a mérnöki státusba, szilárd lélekkel berendezkedett az átmenetnek hitt szűkre.

A gyerek nem értette a változást, sokat bögött és sokat komiszkodott. A sétat, amelyekre az asszony napközben, miattal férje a gyárban dolgozott, magával cipelte, meggyötörték és agyonfársztották a hétéves Weisz Árpádot, akit izgatott és dühösített, hogy miért fakad sirva az anyja, inkább hargagosan, mint szomorúan a külvárosi Szajna-parton, ahol a megdőlt öreg házak mint ha csak a jeladásra várnának, hogy belevessék magukat a vízbe. Az asszony hol haza akart utazni a reggeli vonattal, hol a Szajna-árokba akarta vetni magát. A fiu ilyenkor lemenekült Mme Boulard-nak, a hoteltulajdonosnőnek bureaujába, a főzések- és ágyszagu homályos szobába, ahol három öreg macska válogatta helyét az íróasztalon, a lábasórán és az összeszokható vaságyon, amelyben éjjel a mindenes aludt. Mme Boulard kedvelte a gyereket, a gyerek még jobban kedvelte a macskákat, Weisz gépészmérnök, a galvanizálómunkás rettegve és szegyengetve imádkozta a családját, Weisznéről viszont leritt, hogy már nem szeret senkit és semmit, csak meghalni szeretne.

Az asszony legszenvédélyesebben a hotel-szobát gyűlölte. Beköltözésük napjától felvette a harcot évszázados dohával és maradványával. Naponként többször megtisztította az ablakot, amelyet óránként bepiskázott a meg-megeredő párizsi eső. Felvikszelte a parkettát, amelynek kockái meglapultak, mint az öreg uccaburkolat, s rései porral bomlottak tele, hogy a szem színt kereste a nyomot. Smirgizte a rozsdás kandalló részét, de csak újabb rozsdarétegeket tudott felszínre hozni. A ruhásszekrénybe keretezett tüntető fonsorát, amelyben Weisz gépészmérnök ágaskodva és élesen jobbrafordított fej-

Mobiloil

U J K A N N Á K B A N

A Clearosol oldási eljárás már gyártás közben eltávolítja az olajból a ragacsos, gumiszzerű és olajszapot képző részecskéket. A káros alkatrészeknek ez a tisztán fizikai leválasztása új előnyöket biztosít:

- Tökéletes kenőhatást; kenési zavarok teljes kiküszöbölését; az autó motorjának legjobb állapotban való tartását; legmagasabbfokú üzembiztonságot.
- Legnagyobb fizikai állandóságot, stabilitást a legmagasabb hőmérsékleteknél; megfelelő folyékonyságot alacsony hőmérsékleteknél is; legnagyobbfokú üzembiztonságot túlzott igénybevételek mellett is.
- Vegyi állandóságot; az oxidáció és iszapos képződmények kiküszöbölését; olajvezetékek és olajszűrő lerakódásmentességét; az olajtöltés igen hosszú élettartamát.
- Gyakorlatilag teljesen szénlerakódásmentes üzemet; a szelepek beragadásának megakadályozását; a dugattyúgyűrűk szabad mozgását; tökéletes dugattyúömitést és alacsony javítási költségeket.

A Socony Vacuum New-York igazolja:

A román teljesen amerikai Mobiloil egyenértékű az Mobiloil

jel borotválkozott, addig dörzsölte, amíg a tükröző felületből alig maradt valami. Ez az asszony, aki tehetetlenül vergődött a hazatlanság, az otthonatlanság és a deklaszifikáltság sulya alatt, utolsó emlékezőként és utalásként régi életére legalább a piszkokból akarta kimenteni magát és a családját. Így kezdődött a szerencsétlenség. Ha azelőtt lehetett némiképp megokolni takarítói szenvedélyét, től eljött ez a szenvedély mániává fajult. A gépészmérnök meg nem vett észre semmi gyanusát, — különben is sokkal fáradtabban s egyre nagyobb büntudattal tért haza a hotelszobába, s elfogta az önvád, hogy nem tud segíteni rajtuk. Az asszony most már reggeltől estig gépies, görcsös mozdulatokkal állandóan pucolt, seprtt, surolt, vagy mosott valamit. Végül egy este, amikor Weisz hazajött a gyárból, az asszonyt a szekrény tetején találta, amikor éppen az időtől, füsttől, penészgombától bőrré impregnálódott tapétát mosta olyan ádázul, hogy a barna papír legöngyölödött a falról. A gyerek szerencsére lenn volt a macskáknál, — nem kellett végignéznie, ahogyan Weiszné, miközben a gépészmérnök leemel a szekrényről, ököllel és körömmel a papa arcába vág s rugja, harapja, ahol éri. A gépészmérnök nagynehezen az ágyra dobta s csak anynyi ideje volt, hogy kiugorjon az ajtón s bezárja, mert az asszony nyomban felpattant s most már edényekkel és a székekkel bombázta az ajtót. Lent a hotelirodában Mme Boulard elájult, a mindenes elszaladt a legközelebbi orvosért. Ezen az estén Weiszné beszállították a charentoni elmeógyógyintézetbe.

Weisznek, a galvanizálómunkásnak reggel természetesen el kellett menni a gyárba. A gyerek most már egész nap a macskákat és Mme Boulard társaságában élt. Mme Boulard másnap reggel az egész uccának elmesélte a tragikus esetét. Meg kell állapítani, hogy a jó franciák, ismeretlen kis polgárok bűbajos gyengédséggel vették körül a fiut,

akinek az anyja a hontalanságtól, a szegénységtől, a szennyitől megőrült. Francia asszonyok, akik bevásároltak a közeli boltokban, megálltak egy pillanatra és beadták a gyerekeknek egy banánt, vagy egy tábla csokoládét. A magárahagyott gyerek aztán kikerült az uccára és vidáman csatangolt a környék gosseival. Vasárnapról vasárnapig elfelejtette a szomorú viziteket, amelyekre az apja magával vitte Charentomba, a buskomorságba esett asszonyhoz, aki már csak ritkán ismerte fel őket. Így telt el félszázados, felesleges részletezem mit pusztított ez a szörnyű félév Weisz főmérnökön, aki 42 éves korára nemcsak galambos lett, de az arcáról eltűnt minden vonás s a szeméből minden fény, amely a polgári eredetre és a szellemi foglalkozásra emlékeztet.

Amikor négy nap előtt megszólitott a rue Mongeon, nem ismertem meg, mert ismétlem, felületes ismerősöm volt Pesten és soha nem vettem alaposabban szemügyre. Fáraadt, izgalommentes hangon mondta, hogy a közeli katolikus gyermekórházból jön, ahová Árpádot tiz nap előtt béicsavaróddással beszállították. Kétszer már megoperálták, holnap operálják harmadszor. Az orvos azt mondja, hogy a gyerek felgyógyul, mire végül felcsillanó érdeklődéssel megkérdezte, mi újság otthon, mi van az Abbáziában.

Tegnap reggel csöndes, száraz hangon közölte velem, hogy Árpádka előző nap meghalt, ma délután öt órakor van a temetése Clamartban. Azért hívott föl, ha nem veszem rossz néven, hogyha esetleg a filembe jutott, ne mondjam el otthon a mamának, mert a mama elutazásuk előtt éppen azért könyörgött nekik térdénállva, hogy hagyják nála Árpádka, amíg... A mamának nem szabad megtudni, hogy Árpádka nincs többé. A temetése a papon kívül ötven voltunk, Weisz, Mme Boulard, Marthe, a mindenes, a feleségem és én. Weisz keményen nézett maga elé, hangosan és görcsösen csak Mme Boulard és a cseléd zokogott. A fiatal francia zsidó

pap, rövid, banális beszédet mondott a hazájától messze sodródott magyar fiúról, aki, ha idegen földben pihen is, Istennél mégis otthon lesz. Aztán elföldelték a Weisz-gyereket...

Nem szeretnék szentimentális lenni, igaz történetet írok. De el kell mondanom, hogy amikor a temetőből hazajövet betértünk egy bisztróba, először a tulajdonos és a felesége léptek az asztalunkhoz s kondoleáltak Weisznak, majd amikor elmondták kiszíneve a törzsvendégeknek Árpádka halálát, a vendégek is sorra Weiszhoz járultak s némán keztek ráztak vele. Aztán hazakísértük Weiszot, Mme Boulard lefeküdt az ágyba s rázta a sírját, de volt rá gondolja, hogy felrendelje a pékségét úmokaoccsot. Az első szörnyű éjszakán együtt aludt Weisz főmérnökkel, ne-hogy kárt tegyen magában.

Ezt a történetet főképen azért írtam, mert néhány hét előtt, egyik jobboldali lapban, riport jelent meg arról, hogyan élnek ezek a pesti Weiszok Párizsban, hogyan teszik túrhételenné a közelükben élő franciák életét, hogyan gerjesztenek gyűlöletet házigazdájukban arroganciájukkal, mocskukkal, hogyan zsufolódnak össze sokadmagukkal egyetlen szobában s ennek ellenére, hogyan tesznek tönkre tipikus pesti rossz modorukkal virágzó párizsi luxuskávéházakat. Hogyan maradnak adósak ugyanannak a patronnak a lakbérrel, akikre rábízzák súlyos kisibolt ezreik és ékszerük értékesítését. Nos, hát a valóságban ez történt Weiszokkal Párizsban, s bizonyos, hogy a magáramaradt tehetséges, szorgalmas mérnök-napszámosnak a családjáért és magáért a munkáért mindenre kész férfinak csekély vigasztalás, hogy hontalan, most már céltalanul s szellemi és emberi rangjától megfosztva egy egész francia ucca, kiméletlenséghez és érzéketlenséghez edződött embereknek halvány jóságos részvéte fordult feléje.

GUSZTUS 6.
 en vannak
 elenyésző ré-
 hogy a férfi
 összességük; sőt
 en rejlik. Igen
 ézője a férjes
 akik azt hi-
 nem bir fon-
 A modern asz-
 ie kell viselke-
 arcbőrére. De
 karakterizálja lé-
 r helyes apolá-
 nyező. Ezen ter-
 ndü gyógyhatá-
 t egészségesen,
 ja. Csak a tiszt-
 illkuderm-Milch-
 erm-Hautsahne
 meg teljes egé-
 rukturájának és
 yerhet friss és

gyakoroljanak, be-
 amelyeknek élén-
 kói főkörmányzó-
 szerepel. A zsidó-
 n az ügyben a fő-
 tiltotta a zsidók-
 képviselői kijelen-
 t, hogy szivesen
 ol marokkói insé-
 e, de semmi közük
 ehhez és alapjához.

enekültek

TEK ANGLIABÓL
 REVANDORLOT. A
 k augusztus elején
 yét tárgyalta. Ezek
 as" holland gőzös
 öttek Angliába. A
 k után azonnal le-
 előtt beismerték
 andannyukat azon-
 A hajóskapitányt,
 sben a menekültek-
 hónapi elzárásra

torátus

KIVÁNDORLÁSI
 MŰKÖDÉSEIT.
 ken megkezdte má-
 kivándorlási hiva-
 t, a Gestapo követ-
 Még mielőtt ehhez
 minden kivándorolni
 kezezi a prágai zsidó
 tervszerint napon-
 hivatva kiállítani.

ELENTI ÉRTÉK-
 ó, ameddig kötelee-
 teni a hatóságoknak
 az utóbbi napokban
 tak a zsidók a cseh
 elött, hogy bejelent-
 gakat értékeiket. A
 zerint mintegy szá-
 értéktárgyait.

ZSIDÓ VAGYONOK-
 ram csehországi há-
 ak 35 cseh fasiztát.
 en léptek fel a ható-
 nélkül.

zsidó
 aba

kekeltékhez

Hírom irodákon ke-
 kérvényt kedvezően
 párizsi központja is.
 en azokat az emig-
 ak, akik már régeb-
 ltazási engedélyüket
 egutóbbi tiltó rendel-
 dtek után indulni.
 a sor újabb bevándor-
 számnny kvóta kere-

ély területén számo-
 k, akik már minden-
 akészen állottak Boi-
 kéri mindezeket, hogy
 ssák el összes iratai-
 hogy azokat a párizsi
 esse, amelynek alap-
 ak indulhatnak. Szük-
 e, hogy melyik hajóra
 gy egyéni, vagy pedig
 vizummal rendelke-

HIREK

— Időjárásjelentés. 2-4 milliméterrel emelkedő légnyomás, az ország északi felében váltakozó felhőzet, másutt többnyire derült égbolt, gyenge északi légáramlás, a hőmérséklet nem változik.

— Tataru dr. királyi helytartó máramarosi szemlékörtúra utazott. Tataru Coriolan dr., Szamos megye királyi helytartója, szombaton tér vissza máramaros megyei ellenőrző körutazására. A királyi helytartó utjára Sorban Raul kabinetfőnök, Marina Mihail dr. gazdasági osztályvezető, Filip ügyvezetési igazgató, M. Paraschivescu sajtófőnök kísérték el.

— A holland királyné unokát kapott. Amszterdamból jelentik: Julianna hercegnő, holland trónörökös nő a szombatira virradó éjjel egy óra után leánygyermeket szült. Az uralkodó ház eseménye nagy ünnepe az országnak. Szombaton reggel hagyományos 51 érválóást adtak le. Hollandiában a közeli napokban és hetekben sorozatos ünnepeket fognak tartani a népszerű dinasztia születésére.

DIANA

ALTAL ERŐ, JÓKEDV ARAD

— Dr. Pop Traian miniszter körüja. Bucarestből jelentik: Dr. Traian Pop, a nemzeti vagyon leltározásával megbízott miniszter, július utolsó napjaiban előadásokat tartott Aradon, Nagyváradon, Szatmáron és Máramaroszigeten. Előadásai kapcsán vizsgálatot tartott az illető városok polgármesterei és prefektusi hivatalaiban, mindenütt intézkedve, hogy a leltározások megkezdéséhez szükséges kimutatásokat augusztus 15-ig készítsék el és terjesszék fel a minisztériumba. Körútja után Traian Pop visszatért a fővárosba.

— Dr. Hamburger József szemész-főorvos szabadságáról hazakerkezett és újból rendel.

— A temesvári vállalatok valamennyien befizették a gázmaszkok árát. Temesvárról jelentik: A temesvári ipari és kereskedelmi vállalatok számára bonyolult kérdést jelentett a gázmaszkok kötelező beszerzéséről intézkedő rendelet. A nagyvállalatok munkáltszámára állandó hullámszám van, az alkalmazottak aránylag gyakran változtatják munkahelyeiket és így az árcsökkentés levonása különböző technikák nehézségeibe ütközött. Sok esetben a vállalatok arra kényszerültek, hogy maguk vállalják a hiányzó összegek pótlását, mert erre a kiszámított alkalmazottak képtelenek voltak. Ugyanígy nehezen lehetett végrehajtani a levonásokat a kisebb vállalatok személyzeténél, amelynek kisebb jövedelmű tagjai érzelmi alapon kérték főnökeiket, hogy ne terheljék meg őket ezzel a rendkívüli kiadással. A vállalatok tulajdonosai csak ritka esetben utastották el ezt a kérelmet és az úgy mielőbbi elintézés érdekében inkább magukra vállalták az egész terhet. Ma már valamennyi temesvári vállalat és üzem, elenyésző kivétellektől eltekintve, befizette a gázmaszkok árát és ezzel eleget tett a törvényes rendelkezéseknek.

POLOSKÁT.

molyt, svábofogarat, egeret, patkányt, stb. garanciával írt teljes szagtalanítással „Polynea” vegyszermérnöki laboratórium Paragáz-osztálya, CLUJ, STR. CONSILIUL NATIONAL 3. (Főpostánál). Telefon: 34-75.

— Fokozott ütemben folynak a temesvári középítkezések. Temesvárról jelentik: A városi és állami hatóságok temesvári középítkezései, amelyek éveken át stagnáltak, a tavasz óta gyors ütemben haladnak a befejezés felé. Különösen az utépítési munkálatokat sürgeti a város vezetősége és ennek eredményeként szinte naponta új uccák bukkannak elő a városrendészeti tervek alapján. A román katedrális körüli uccahálózat már teljesen elkészült és rövidesen befejeződik a Regina Maria utó hármas utastének nagyszabású átépítése is. Az állami közmunkák közül leggyorsabb ütemben a betegsegélyző öteletes palotáját építik, mert még az ősszel beköltözhetővé akarják tenni. Ugyancsak gyors tempóban látnak hozzá a helytartósági palota átalakítási munkálataihoz, amit eddig a költségvetési kiadások eredménytelensége hátráltatott. A belvárosi román katedrális belső építkezése széles mederben folyik és a már eddig elkészült részek is imponáns látványt nyújtanak. Egyedül a szépművészeti akadémia épülete maradt mostoha és immár negyedik éve ormótlankodik félkész falával a postapalota mellett.

Szeptember 15-ig be kell adni a katonai adóra vonatkozó vallomást

A július 28-iki törvény lényeges rendelkezései

Cluj, augusztus 5. A Monitorul Oficial július 28-i számában megjelent a katonai illetékekről szóló törvény. Eszerint az illetékek a jövőbeni évi 800 lej és az egyenesadók 7-10 százaléka. A 800 lej tehát anyagi helyzetre való tekintet nélkül tartozik fizetni mindenki, aki a katonai szolgálat alól időlegesen, vagy véglegesen felmentést nyert, tehát nemcsak az alkalmazottak, hanem azok is, akik a tényleges katonai szolgálat megkezdésére haladékot kaptak, mindaddig, míg a haladék tart.

A fix illetékek kivül még aránylagos illetékek tartoznak fizetni az érdekeltek és pedig a következők szerint:

a) a hadmentesség első három évében adófizető (kiskorúaknál szülei) elementáris adóval az állam javára előírt összeg adó 10 százaléka, személyzeti, nyugdíj és tőkeamatadó után 7 százalék.

A mezőgazdasági adók a helytartóságok javára esnek, de ezeknél is 5 százalék a katonai illeték.

b) a további években az a) alatt említett adók felükre csökkennek.

c) akik tanulmányi okból kérték halasztást, azok a fenti adókon kívül még 2000 lej illetéket fizetnek, akik külföldön tanulnak. Azok, akik állami ösztöndíjjal tanulnak külföldön, kérhetik, hogy a minisztérium a 8000 lej illetéket 2000 lejre mér sékelye.

A három év számítása a törvény életbeléptetésétől kezdődik, tehát a b) alatti csökkentés csak 1943 április 1-én kezdődő pénzügyi évben érvényesül.

Minden érdekeltnak az év június vé-

gig deklarációt kell beadni, tehát amikor az egyenes adók meg lettek alapítva.

Ez évben a deklaráció benyújtásának végleges határideje: szeptember 15.

A katonai illeték be nem fizetésének súlyos következménye van: 1. Nem láttamozzák a katonai kövecskéket az adó befizetésének igazolása nélkül. 2. Kötelezik, hogy újra sor alá álljanak és katonai szolgálatot fognak teljesíteni. Ez alól kivételt képeznek azok, akikről a pénzügyigazgatóság a fizetési képességet megállapítja.

Mentesek a katonai illeték alól:

a) a közegélyből élő munkaképtelenek.

b) akik katonai szolgálatuk idején és emiatt váltak a katonai szolgálatra alkalmatlanná.

c) akiknek évi jövedelme az 5000 lej nem haladja meg (ezek a 800 lejes fix illetéket fizetik, csak az arányos illetéket nem.) A belföldön tanuló diákok mentesek a 2000 lej fizetése alól is, ha a szülei jövedelme az 5000 lej nem haladja meg, ezek csak 800 lej tartoznak fizetni.

d) orvosi vizsgálat alapján halasztásban részesülők csak évi 800 lej tartoznak fizetni.

A külföldön tanulók mentességét kérelme a pénzügyminiszter állapítja meg, de ezek a 2000 lej és a 800 lej fix illetékeket feltétlenül fizetni tartoznak. (Leszállítás nélkül 8000 lej és 800 lej fizetnek.) Csak a hadiárva, hadirokkantak és hadiözvegyek, illetve ezeknek gyermekei mentesek mindennemű katonai illetéktől, tehát ez az egyetlen kategória, amelyhez tartozók még az évi 800 lejes fix illeték sem tartoznak befizetni.

— Marinescu tábornok az ifjúsági játékosok brassói táborában. Bucarestből jelentik: Gabriel Marinescu tábornok, a labdarúgó-szövetség elnöke látogatást tett az ifjúsági játékosok brassói táborában és elragadtatással fejezte ki a látottak felett.

— A kolozsvári Zsidó Kórházegyesület a hó 6-ikán, vasárnap délelőtt 11 órakor tartja meg a kórház templomában néhai Sebestyén Dávid, a kórház főalapítójának emlékülnevelését, amelyen az érdeklődőket szívesen látják.

— Öhlmacherné, Hilmann Magda, okl. francia nyelvtanárno tanításait megkezdte, pótvizsgákra előkészít. Cim: Cluj, Str. Călugăreților No. 1.

— Eljegyzés. Apsán Szerénke Margita és Grünfeld Márton Halmeu jegyesek. Minden külön értesítés helyett.

— Kifosztották az odobesti templomot. Focsaniból jelentik: Ismeretlen tettesek feltörték az odobesti templomot és számos értékes kezszert vittek magukkal.

— Meghalt az ország legöregebb asszonya. Craiovából jelentik: Tegnap meghalt az ország legöregebb asszonya, Trana Constantinescu. 118 éves volt. Sohasem volt beteg. Alkoholt egész életében nem ivott.

— Különös házasság a vacaresti börtönben. Vacarestiből jelentik: Tegnap az itteni börtönben különös házasság történt. Egy Vasile Flarescu nevű férfi, aki huszvévi kényszermunka büntetésre van ítélve, házasságra lépett egy Cristina Stanescu nevű bolgár leánnyal, aki ugyancsak a fegyház rabja. Cristina Stanescu érettségizett leány, kit gyilkosságért halálra ítélték Bulgáriában, mire megszökött és Románia-ba jött, ahol azonban letartóztatták. A fegyenc és fegyencnő két hónappal ezelőtt ismerkedtek meg a fegyházban és ismeretségüknek most esküvő lett a vége.

Zsidó Liceum Timișoara

Szeptember 1-ével megüresednek a következő tanári helyek:

I. Egy latin (főszakos)-francia (mellékszaks) nyelvi tanszék.

II. Egy zsidó vallástani és héber nyelvi tanszék.

Jelentkezők kérvényeiket és aktáikat másolatban küldjék be az igazgatóságnak.

Újabb üdvözlő táviratok Titeanu miniszterhez

Bucuresti, augusztus 5. Eugen Titeanu sajtótügyi miniszter az utóbbi napokban a következő táviratokat kapta:

EUGEN TITEANU
sajtóminiszter urnak

Bucuresti

Stroesti.

A Stroesti községbeli argesiak hálával köszönik meg azt a filmfelszerelést, amelyet nagy örömmel fogadtak, mint a modern idők legszebb ajándékát.

Galaticiu községi bíró sk.

Brosteni.

A nemzeti propaganda-filmek bemutatása az arges megyei Brosteni község lakói számára rendkívül nagy öröm volt. A nagyszámú megjelent résztvevő boldogan értékelték a nagy áldozatot, amely a propaganda által magasabb fokra emelte a falusi lakosság kulturáját.

I. Necula bíró sk.

N. C. Catana jegyző sk.

Calimanesti.

Az Excellenciád jóakarataiból, az 5. számú filmkaraván által nálunk bemutatott filmek és hatásos nemzeti propaganda-filmekért, a mi jibelei községünk összlakossága nevében tolmácsolom legbálsabb köszönetüket.

Isten éltesse Excellenciádat.

Ioan Blaslage községi bíró sk.

Sibiu.

Impozáns keretben, egész Sibiu lakossága ünnepi nemzeti viseletben s nagy lelkesedéssel fogadta a Kulturális Film-karavánt, amelyet Excellenciád küldött hozzánk. A román érdekü akcióért csodálatunkat és köszönetünket fejezzük ki Excellenciád pozitív művéért.

Colonel D. Tocineanu
vármegyei prefektus sk.

ÉRTESÍTÉS

A bucuresti erdélyi orthodox zsidó hitközség vezetősége tudatja, hogy a roshasana és sém kipur ünnepekre a Baraseumi helyiséget (Bucuresti, Str. Dr. Iulius Baras 15) telefon 3.06.78 az idén is a zsinagóga céljaira rendezte be.

A férfi és női ülések f. hó 15-től kezdődőleg, reggel 8-tól 10-ig, d. u. 6-9-ig a fenti épület földszinti irodájában Salomon József urnál kiválthatók.

Azok, akik tavalyi üléseikre idén is igényt tartanak, felkéretnek ezen szándékukat legkésőbb f. hó 15-ig ugyanezen a fenti címen bejelenteni sziveskedjenek.

A vezetőség.

A SZIFILISZ

nem gyógyíthatatlan betegség.

Kezelhető diszkrétan az új külföldi tudományos alapon készített „ARONGYL” pasztillákkal. Az egészségügyi minisztérium által engedélyezett. Kapható az összes gyógyszerárakban és drogériákban, vagy utánvétellel 450.— lejért dr. C. Guel gyógyszerárában, Bucuresti, Calea Victoriei 33. (Frascați-palota). Felvilágosító brosurát ingyen küld diszkrét módon „NIFAR” Str. Maria Rosetti Nr. 47.

Az Inzestrarea-kötvények augusztus 1-i húzásának eredményei

Bucuresti, augusztus 5. Az 1934. évi 45 százalékos Inzestrarea kötvények augusztus 1-i sorsolásán a következő számokat hozták ki:

3 millió lej nyert: a 3.369.634 számú kötvény,

1 millió lej nyertek: az 1.256.457 és 3.632.219 számú kötvények,

500.000 lej nyertek: az 1.447.123, 2.822.070 és 2.862.371 számú kötvények,

250.000 lej nyertek: a 28.345, 1.574.252, 3.392.258 és 3.397.142 számú kötvények,

100.000 lej nyertek: a 151.297, 514.671, 522.003, 825.953, 872.711, 981.348, 1.020.797,

1.232.662, 1.256.450, 1.256.458, 1.267.862, 1.306.021, 1.394.681, 1.440.579, 1.461.308,

1.650.978, 1.659.875, 1.766.448, 1.876.768,

2.137.388, 2.155.950, 2.155.954, 2.258.090,

2.725.752, 2.768.005, 3.127.740, 3.185.579,

3.221.185, 3.264.737, 3.449.547, 3.464.315,

3.482.881, 3.634.903, 3.360.104, 3.713.608.

A fentiekben kívül 10.371 darab 1000 lej névértékű kötvényt is kihúztak, amelyeket husz százalékos prémiummal (egyenként 1200 lejes összegben) fizetnek.

A lenn hogy

Hogyan változ és egész

Varsó, augusztus

varsói tudósítója k

re méltó politikai

A német-lengyel

vesz óta a legakut

legközelebből fem

stádiumba lépett,

hető el békés kibó

fél számára kielég

megoldás. Elesen

nül áll egymással

a német követelés,

rodalomhoz való

mely követelést 18

Hitler és azóta tö

ték mértékadó né

gyel elutasítás, me

birodalomhoz való

akár burkolt formá

belső, vagy külső

háborut jelent. E

Az öt év

Bizonyos, hogy

szlovákia megszáll

ben harci készség

uralkodott Lengyel

kor a közeledő ve

elharítása jegyében

közvéleménye. A

nem volt neve és

ben készülték a h

vezését lehetőleg

vaország megszáll

mel vidék bekebe

felállítás Szlovák

mentén — minde

a lengyel közvéle

értékelt. De a hi

külsőleg megőrizte

sát és csak vontat

san készítette el

kurzus-változásra,

gyakorolt, dogmak

jeként lehetett kör

reszről mindenesé

történt, ami ürügy

gyel-német egyez

lernek Csehszlová

tett erőszakát is

sajtó és azokról

ról is, amelyek m

berg közelében a

tok között, csak s

ban.

Hitler maga vo

ta Lengyelországo

egyezmény bilincs

Reichstag-beszédé

egyezmény egyold

szerződés felmo

többszörösen az

példaképének, a

sebb bizonyítéká

nak nevezett, „ar

ből azt az eleme

német-lengyel ka

**Táviratok
szierhez**

5. Eugen Titeanu
többi napokban a
pta:

FRANU
urnak

Bucuresti

argesiak hálával
felszerelést, ame-
dtak, mint a me-
dkát.

Községi bírő sk.

anda-filmek bemu-
Brostemi község la-
nagy öröm volt. A
résztvevő boido-
ldozatot, amely t
abb fokra emeli
aját.

ecula bírő sk.

atana jegyző sk.

aratából, az 5. szá-
nálunk bemutatott
zeti propaganda-
községünk összla-
nácisalom leghá-

nciádat.
e községi bírő sk.

egész Sibiu lakoe-
seletben s nagy lel-
turális Film-kara-
lúd küldött hozzá-
ért csodálatunkat
kik ki Excellenciád

onel D. Tocineanu
jegyei prefektus sk.

ITÉS

thodox zsidó hitköz-
bogy a roshasana és
Baraseumi helyiséget
e. Baras 15) telefon
magóga céljaira ren-

f. hó 15-től kezdőd-
e. u. 6-9-ig a fenti
ban Salamon József

enikre idén is igényt
en szándékukat leg-
gyanezen a fenti ci-
djének.

A vezetőség.

ILISZ

lan betegség.
t az új külföldi tudó-
tett „ARONGYL”
szésgügyi miniszte-
e. Kapható az ósz-
n és drogériákban.

lejt dr. C. Gucl
uresti, Calea Vic-
ota). Felvilágosító
e díszkrét módon
Rosetti Nr. 47.

enyek augusztus
eredményei

2. Az 1934. évi 4.5
kötvények augusztus
zó számokat hozták

3.369.634 számú kö-
t:

1. az 1.256.457 €
ek,

2. az 1.447.123, 2.822.670
nyek,

3. az 28.345, 1.574.252.
zámú kötvények,

4. az 151.297, 514.671,
5. az 981.348, 1.020.797,
6. az 256.458, 1.267.882,
7. az 1.440.579, 1.461.308,
8. az 1.766.448, 1.876.763,
9. az 2.155.954, 2.258.090,
10. az 3.127.740, 3.185.579,
11. az 3.449.547, 3.464.315,
12. az 3.369.104, 3.713.608,
13. az 3.371 darab 1000 lej
kihúztak, amelyeket
számmal (egyenként
szetnek.

A lengyelek védeni fogják Danzigot, hogy megmentsék Lengyelországot

Hogyan változott meg gyökeresen az utóbbi hónapok alatt Lengyelország politikai közhangulata és egész magatartása. Háromszoros német felszólítás és háromszoros lengyel elutasítás

Varsó, augusztus 5. A Neue Zürcher varsói tudósítója közli az alábbi figyelemre méltó politikai riportot:

A német-lengyel konfliktus, amely tavasz óta a legakutabb és az európai békét legközelebről fenyegető probléma, olyan stádiumba lépett, amelyben aligha képzelhető el békés kibontakozás, vagy mindkét fél számára kielégítő kompromisszumos megoldás. Elesen és összeegyeztethetetlenül áll egymással szemben a két felfogás: a német követelés, amely Danzignak a birodalomhoz való visszacsatolására irányul mely követelést 1939 április 28-án emelte Hitler és azóta többszörösen megerősítették mértékadó német tényezők és a lengyel elutasítás, mely szerint Danzignak a birodalomhoz való csatolása, akár nyílt, akár burkolt formában történik is az, akár belső, vagy külső akció eredményeként, háborút jelent. E két álláspont összhang-

ba hozása olyan feladatnak tűnik, mint a kör négyesgöcsítése. Ha Németország nem mond le a danzigi Anschlussról és Lengyel ország nem járul hozzá ahhoz, hogy a kérdés nem oldható meg békés uton.

Lengyelország nem fog hozzájárulni Danzignak a német birodalomhoz való csatolásához, — ez a szilárd és biztos meggyőződés, amelyet ma a helyszínen nyer az ember. Ha néhány heti távollét után visszatér az ember Lengyelországba, meglepetéssel kell megállapítania, hogy az ország az utóbbi hónapok alatt alapvető változásokon ment keresztül. Példátlan határozottsággal és alapossággal likvidálták Lengyelország felelős vezetői a hitlerista Németországgal való barátság légkörét, ami öt éven át tartott és 180 fokos szögben hajtották végre ezt a fordulatot, mely a pillanat parancsa volt.

Az ötéves német-barát politika likvidálása

Bizonyos, hogy már tavasszal, a Csehszlovákia megszállását követő első hetekben harci készség és ellenállási akarat uralkodott Lengyelországban és már akkor a közeledő veszedelem és azoknak elhárítása jegyében állott az egész ország közvéleménye. A veszélynek azonban még nem volt neve és olyan ellenfélle szemben készültek a harcra, amelynek megnevezését lehetetlen kerültk. Cseh- és Morvaország megszállása Hitler által, a Memel vidék bekebelezése, német garnizonok felállítása Szlovákiában, a lengyel határ mentén — mindez riadójel volt, amelyet a lengyel közvélemény módfelett helyesen értékkelt. De a hivatalos varsói politika külsőleg megőrizte tartózkodó magatartását és csak vontatottan és nagyon óvatosan készítette elő a lakosságot a nagy kurzus-változásra, amelyet egy öt éven át gyakorolt, dogmaként védett politika csődjeként lehetett könnyen beállítani. Lengyel térszről mindenesetre semmi olyan nem történt, ami ürügyül szolgált volna a lengyel-német egyezmény felbontására. Hitlernek Csehszlovákiával szemben elkövetett erőszakát is alig kritizálta a lengyel sajtó és azokról a komoly összecsapásokról is, amelyek márciusban történtek Oderberg közelében a német és lengyel csapatok között, csak suttogva beszéltek Varsóban.

Hitler maga volt az, aki megsabaddította Lengyelországot a Németországgal való egyezmény bilincseitől, miután április 28-i Reichstag-beszédében bejelentette ezen egyezmény egyoldalú felmondását — azon szerződés felmondását, amelyet ő maga többszörösen az államférfiúi bölcsesség példaképének, a német békeakarát legerősebb bizonyítékának és olyan dokumentumnak nevezett, „amely véglegesen kiküszöböli azt az elemet, amely megmérgezte a német-lengyel kapcsolatokat.”

Háromszoros felszólítás

Ma már világos, hogy Hitler számára ez a szerződés-felmondás — lélektanilag szólva — „pötlék” volt, amellyel kielégítette azon szükségérzetét, hogy bosszút álljon Lengyelországon: miután le kellett mondania arról, hogy Lengyelországot „katonailag szétmorzsolja”, felmondotta az 1934 évi német-lengyel megneemtadási egyezményt. Lengyelország azonban Hitler bosszuvágyára azzal felelt, hogy előbb elhallgattaj, majd energikusan visszautasította azokat a német javaslatokat, amelyek „a német-lengyel viszonyoknak az új helyzethez való alkalmazására” irányultak. Három ízben tette meg Németország ezen javaslatait Varsóban: először 1938 októberében, közvetlenül München után, amikor Berlinben még abban a reményben éltek, hogy Lengyelország a tescheni területet Hitler kezéből kapott kegyelmi ajándéknak tekintve és hálából hagyni fogja magát rábeszélni Danzig és a korridor ügyében. Későbbi volt a csatlódás Berlinben, amikor Varsó hallgatással reagált a német javas-

latra, amely azt kívánta, hogy Danzigot csatolják vissza Németországhoz és „a korridoron át korridor építsenek”. Amikor 1939 januárjában Ribbentrop látogatást tett Varsóban, másodízben és most már sürgető formában tette szavá a német javaslatokat. Az eredmény ezalkalommal is negatív volt, akárcsak októberben és a látogatás elégedetlenséggel végződött mind két fél részéről, amiről természetesen egyik ország közvéleményének sem szabad volt tudnia.

Egy héttel a német csapatoknak Cseh- és Morvaországba történt bevonulása után, Ribbentrop harcaiban terjesztette a berlini lengyel követ elé a német követeléseket, most már azzal a megjegyzéssel kiegészítve, hogy Berlinben minden körülmények között számítanak ezen követelések Lengyelország részéről való teljesítésére. Lengyelország azonban harmadízben is elutasította a német követeléseket, és pedig ugyanolyan nyomatékkal, mint ahogyan azokat Németország terjesztette elő.

Hitler bosszúja

El lehet képzelni, milyen hatással volt Hitlerre ez a „lengyel ellenszégülés”, aki éppen ebben az időpontban a Csehszlovákia elleni sikeres manőver után, inkább mint valaha élt abban az illuzióban, hogy a német előretörés útjában nem áll semmilyen akadály Közép- és Kelet-Európában. Ha kilátás lett volna arra, hogy egy danzigi erőszakot Lengyelország tudomásul fog venni, vagy legalább is csak egy izolált német-lengyel háborúhoz vezetne ez — Hitler nem habozott volna ily módon bosszút állni Lengyelországon. De miután ez a kilátás nem állott fenn, felbontotta a szerződést Lengyelországgal.

A bojkott

Amit Hitler bosszúnak és büntetésnek szánt, az Lengyelországban tisztítólag és felszabadítólag hatott. Mert azóta, hogy nincs német-lengyel szerződés, világosság uralkodik és a veszedelemnek, amely ellen Lengyelország fegyverkezék, az ellenségnek, amelynek kivédésére készül, neve van: Németország. A fordulat a külső életben is észrevehető: Varsóban és más lengyel városokban sem láthatók német újságok az újságárusítóknál és kávéházakban, nem azért, mintha a kormány tiltotta volna be őket, hanem mert a lap-importőrök elhatározták a bojkottot. Lengyelországban nem látni német filmet, elhelyett az amerikai „Confessions of a Nazi Spion” című antihitlerista film fut az összes mozikkban, telt házak előtt és hatalmas plakátok hirdetik ezeket a filmeket, mint „a század legidősebb attrakcióit”. Egyetlen könyvkereskedő kirakatában sem látható német könyv: antihitlerista könyvek és brosúrák uralkodnak a kirakatokban. A német nyelvű újságok és feliratok eltűntek. Hasonló módon változott meg szinte a felismerhetetlenségig a lengyel sajtó magatartása is. És ugyanez a német és a kormányzat közötti ellentét, amely a német-lengyel barátság idején erősen érez-

hető volt, eltűnt. A lengyel államférfiak tekintélye és népszerűsége hatalmasat nőtt. Az ország belpolitikai élete abszolút egység és összefogás jegyében áll. A katonai készség nem ütközik semmilyen nehézségbe és seholsem mutatkozik pánik, félelem, vagy fatalizmus jele.

A feszültség kiéleződése

Német részről mindent megtesznek, hogy Lengyelország harci készségét és ellenállási akaratát erősítsék. A sorozatos incidensek Danzigban, amelyeket lengyel részről joggal tekintenek provokációknak, a német politikusok és katonai vezetők fenyegető beszédei, amelyekben már nem is burkoltan van szó jövőbeni lengyel-német háborúról, a szakadatlan katonai készülődések Danzigban, amelyek ellen azért nem tiltakozott Lengyelország, mert sokkal komolyabbnak tartja azokat, sem hogy formális tiltakozásokkal el lehessen intézni, a német sajtó és rádiókampány Lengyelország ellen — mindezek olyan tényezők, amelyek hozzájárulnak a helyzetnek hétről hétre való kiélezéséhez. És ehhez járulnak

Csak a milanoi Fratelli Eranca-féle

FERNET-BRANCA

hiteles.

még a Berlinből minduntalan lanszirozott hírek állítólagos lengyel-német tárgyalásokról, amelyek csak arra valók, hogy megrendítsék a világ bizalmát a lengyelek kitartó ellenállása iránt és megingassa a bizalmat egy a lengyel nép és annak vezetői mint Lengyelország és szövetségesei között.

Nem lehet szó tárgyalásokról

Ami a lengyeleket illeti, úgy a jelenlegi viszonyok között nem lehet szó tárgyalásokról és éppen abban rejlik a nagy különbség a mostani és a néhány hónappal ezelőtti helyzet között. Hozzájárulnak ehhez a danzigi eseményeken kívül azok a hírek is, amelyek a cseh lakosság szenvedéseiről és a német erőszakos uralomról szólnak. Nem kevésbé az a viszony is, mely Lengyelországot szövetségeseihez fűzi.

„Ha Németország kitarthat lecsatolási terve mellett, úgy Lengyelország harcolni fog még ha egyedül és szövetségesei nélkül is maradna” — mondotta a napokban Rydz Smigly marsall. Varsóban mindenki tudja, hogy Hitler Lengyelországra gondol, amikor Danzigról beszél. Ezért fogják meg védeni a lengyelek Danzigot, hogy megmentsék Lengyelországot.

Van Zeeland angol politikai kölcsönt akar szerezni Spanyolországnak?

London, augusztus 5. A Stefani távirati iroda jelenti: Az Evening News-ban megjelent hírek arról számolnak be, hogy Van Zeeland volt belga miniszterelnök közlelebbről Londonba utazik, 20 millió fontsterling nemzetközi hitelt eszközöljön ki Spanyolország számára. A lap hozzátézi, hogy a francia, spanyol és holland bankok szintén hozzájárulnának a kölcsönhöz, amellyel rá akarják birmi Spanyolországot

hogy változtassa meg teljesen jelenlegi külpolitikáját.

Londoni diplomáciai körök kétkedéssel fogadják a lap híradását, ugyanakkor emlékeztetnek arra, hogy spanyol felelős tényezők több ízben kategórikusan megcáfolták azt a hírt, amely szerint Spanyolország kölcsönt akar kérni a demokratikus országoktól.

Oriási tűz pusztított Galacon

Galaçi, augusztus 5. Szokatlan heveségű tűz pusztított tegnap délelőtt Galaçi központjában. A Domneasca uti „Venus” illatszertár vevőjének eldobott égő cigarettájától felrobbant egy parfümös üveg és a gyorsan terjedő lángok pillanat gyorsaságával terjedtek át az egész üzletre. A robbanásoktól és lángoktól megrémült személyzet és vevők kirohantak az utcára, csupán egy 12 éves kisleány, aki ijedségében elvesztette eszméletét, lett a lángok martalékává. A tűz

hamarosan átterjedt a szomszédos üzletekre, így a „Taler” divatüzletre, ahol két nő súlyosan megsebesült és kórházba szállították őket.

A nagy készséggel kivonult tűoltóság lefoglalta a városháza összes víztartályait, hogy az oltógépekkel elhárítsa. A déli órákban a tűz még változatlan heveséggel tombolt. Az oltási műveletekben a katonaság is közreműködött.

A francia sajtó nagy elismeréssel ír Románia pénzügyi helyzetéről

„Elsőízben mutatkozik felesleg a költségvetési év elején”

Párizs, augusztus 5. (Rader). A francia sajtó többsége dicsőítő cikkek keretében beszél a romániai pénzügyek rendkívül kielégítő helyzetéről.

A Le Temps így ír: Armand Calinescu miniszterelnök kijelentette a legutóbbi minisztertanácson, hogy Románia csupán a folyó évben 25 milliárd lejt fordított nemzetvédelmi célokra. Ez a legnagyobb erőfeszítés, amit ezen a téren Románia kifejtett s annál jelentőségtebb, mert kizárólag az adóbevételekből lett fedezve. Az eredmény a pénzügyek virágzó állapotának tulajdonítható. Valóban, Mitita Constantinescu pénzügyminiszter beszámolója szerint a költségvetési év első három hónapjában a bevételek 4 százalékkal meghaladták az előirányzatot. A román büdzsé annalszeiben elsőízben fordul elő, hogy többlet mutatkozik a költségvetési év elején. Ami még fontosabb, hogy a többlet annak dacára sikerült elérni, hogy az állami kiadásokat fokozottan növelték a fegyverkezés miatt, de a pénzügyminiszter nem súlyosította az adóterheket. A nemzetvédelmi alapra befolyt összegek több, mint 30 százalékkal meghaladják az előirányzatot.

Ezek az eredmények bizonyítékai a költségvetés kitűnő alkalmazásának és a belpolitikai helyzet nagyszerű voltának. Megkönyvitik a Calinescu által vezetett kormány fegyverkezési tevékenységét is, amit fáradszónakul követ Románia politikai függetlenségének biztosítására.

Hasonló szellemben írnak a L'Époque, Le Figaro, l'Ordre, l'Intransigeant, l'Information, Le Jour, la Journée Industrielle és Le Petit Parisien című lapok is.

Jóváhagyták a román-palesztinai kamara alapszabályait

Bucuresti, augusztus 5. A nemzetgazdasági minisztérium miniszteri rendelettel jóváhagyta a román-palesztinai kereskedelmi kamara alapszabályait, Jaffa-Tel-Aviv székhellyel.

KÖZGAZDASÁG

A bucuresti tőzsdén tartottan alakultak az árfolyamok

A fixkamatozású papírok és bankrészvények árfolyama alig változott. Szilárdabbak a petróleumrészvények, egyenetlen az árfolyamalakulás az ipari papíroknál

A bukaresti tőzsdén az elmúlt héten, közepes forgalom mellett, tartott volt az irányzat. A fixkamatozású papírok piacán az árfolyamok alig változtak, az augusztus 1-i részvényesedékekéivel. A *Stabilizarea* záróárfolyama 62,25, a *Desvoluarea* 63,75-ös, a *kisajátítási kötvény* 60-as, az 1933. évi renta 64,50-es, az *Inzestrierea* kötvény nagy címletei 87-es, a kis címletek 82,75-ös, az adóbon 52,50-es, az 1935. évi 3 százalékos *Consolidarea* kötvény 44,12-es árfolyamon zárt. A bankrészvények tartottak. A *Banca Nationala* részvény 25 lejfel 5700 lejre, a *Credit Industrial* 5 lejfel 760 lejre javult, a többi változatlan, a *Comro* 210 lej, a *Credit Român* 435 lej. A

biztosítási részvények árfolyama nem változott, a *Dacia-România* 4100 lej, a *Generala* 1140 lej, az *Agricola Fonciera* 330 lej, a *Nationala* 260 lej. A petróleumrészvények szilárdabbak. Az *Astra Română* 20 lejfel 880 lejre, a *Steaua-Română* 10 lejfel 310 lejre szilárdult, a *Concordia* változatlanul 445 lej, a *Credit Minier* 240 lej, a *Redevenja* 155 lej. Az ipari részvények árfolyamalakulása nem egységes. A *Mica* 50 lejfel 1335 lejre, a *Telefonrészvény* 10 lejfel 1155 lejre javult, a *Letea* 50 lejfel 1055 lejre, a *Tramway Bucuresti* 10 lejfel 1090 lejre lanyhult, a többi változatlan, a *Resita* 537 lej, a *Titan Nadrag Calan* 1555 lej.

Élénkült az üzlet a kikötővárosok gabonátőzsdéin

A Nemzeti Szövetkezeti Intézet a falvakon nagy tételekben vásárolja a gyengébb minőségű búzát is. Olajosmagvakban és főzélékfélékben növekedett az export. Változatlanok az árak a nyugati gabonátőzsdéken

A nyugateurópai gabonátőzsdéken az elmúlt héten általában változatlanok voltak az árak, a fokozódó kínálat ellenére is, bár az elmúlt héten a gabonaimportőrök már nagyobb vásárlásokkal jelentkeztek.

A romániai gabonátőzsdéken a forgalom az elmúlt héten élénkebb volt. A Nemzeti Szövetkezeti Intézet a falvakon már megkezdte a búzavásárlást és nagy tételekben veszi át a gyengébb minőségű búzát is, főleg állami számlákra. A kikötővárosokban a németek és olaszok búzát, olajosmagvakat és főzélékféléket vásárolnak nagyobb mennyiségben, az angolok pedig megkezdték a búzavásárlást, a román-angol gazdasági egyezménynek megfelelően. Kukoricában általában áruhiány mutatkozik, a főzélékfélék és olajosmagvak ára szilárdabb, a zabárak tartottak.

A romániai fontosabb gabonátőzsdéken a hét végén a következő árakat jegyezték: **Bucuresti:** 78 kgos buza (2 százalékos idegen anyaggal) 45.000 lej, 71-72 kgos rozs (3 plusz 3 százalékkal) 24.500 lej, kukorica 41.000 lej, Naveta repce 78.000 lej, ideai borsó 65.000 lej.

Bráila: 75 kgos buza (5 százalékkal) 42.000 lej, 62 kgos árpa (5 százalékkal) 29.300 lej, 72 kgos rozs (2 plusz 3 százalékkal) 27.000 lej, kukorica 42.000 lej, Victoria borsó 68.000 lej, takarmány bor-

só 56.000 lej, zöld borsó 74.000 lej, 43-44 kgos zab (5 százalékkal) 42.000 lej, Naveta repce 78.500 lej.

Galati: 77 kgos buza (3 százalékkal) 43.500 lej, 78 kgos buza (2 százalékkal) 44.000 lej, 70 kgos rozs (5 százalékkal) 26.000 lej, 64-65 kgos árpa (2 plusz 3 százalékkal) 30.500 lej, 40 kgos zab (2 plusz 3 százalékkal) 42.000 lej, kukorica 41.500 lej, zöldborsó 85.500 lej, Victoria borsó 68.500 lej, takarmányborsó 54.000 lej, repce 64.000 lej, Naveta repce 84.000 lej, tökmag 86.000 lej.

Constanța: 76 kgos buza (2 százalékkal) 42.700 lej, 52 kgos árpa (4 plusz 2 százalékkal) 25.500 lej, 69 kgos rozs (5 százalékkal) 27.500 lej, 40 kgos zab (3 plusz 3 százalékkal) 42.000 lej, kukorica 41.750 lej, Victoria borsó 66.500 lej, takarmányborsó 54.000 lej, Transilvania bab 85.000 lej, Naveta repce 82.000 lej, tavaszi repce 76.000 lej.

Temesvár: A bányási gabonapiacokon a búzában élénkebb az üzlet, a többi gabonaművekben az üzlet csendes. Árak: 75 kgos buza 42.000 lej, kukorica 41.500 lej, új zab 44.000 lej, korpa 35.000 lej, takarmány árpa 34.000 lej, tavaszi árpa 37.000 lej, muharmag 40.000 lej, tökmag 90.000 lej, káposzta repce 85.000 lej, lenccse 65.000 lej, vagononként.

Palesztinai gazdasági hírek

Tel-Aviv, 1939 augusztus elején A politika bienei, mindenekelőtt persze a háború egyre kísértő veszedelme, természetesen kihatnak a jisiv gazdasági életére, amely jelenleg, ráadásul, a holtidény terhét is hordja. De mindegy hatáson ellenére kétségtelen, hogy erőteljes előrenyomulás biztató jelenségei is mutatkoznak Palesztinában. Az ipari kivétel például megnövekedett. Az 1934-es 300.000 fonttal szemben, a tavaly (1938-ban) 650 ezer fontot tett már ki és ez évbeli első eredményei is kitünőek. Az ipar megerősödésére vall az is, hogy ez év első hónapjaiban jelentősen megnőtt az ipari gépek behozatala, s hogy az ipar egyre több villanyot vesz igénybe. Az építőipar terén is egyszerűen fellendülés mutatkozik. A zsidó építkezési engedélyek ez év februárjában

15 ezer négyzetméternyi területre szóltak és áprilisban 22 ezerre emelkedtek. Tel Avivben például 47 ház épült februárban, viszont jelenleg — amint a város gazdasági tanácsának, Ben-Natan dr.-nak gazdasági naplójában olvasom, amelyből egyáltalában ezeket az adatokat veszem — 80 ház épül. A házak egyszerű hozzáadka további építkezést vonna maga után, ha a tőkésnek nem tartaná háborútól és emiatt nem korlátoznák a beruházásokat. A pénzügyi helyzet felől a következő számok tájékoztatnak: A tőkeimport csökkent. A tavaly márciusban érte el 780 ezer fonttal csúcspontját, viszont ez év áprilisában már csak 280 ezer fontot tett ki. A csökkenés oka nyilvánvaló: a Fehér Könyv politikája. Kétségtelen azonban, hogy a tőke áramlása az első biztató po-

STYX

COTY
PARFUM

MÁMORITÓ
ELBÜVÖLŐ
ISTENI...

COTY

INGYEN

ad minden doboz puderhez egy üveg Styx Parfumot.

Vagy a szokásos 130.- lejes dobozt, de siessen... Korlátolt mennyiség.

Ne felejtse el: a Coty Crème (nappali és éjszakai) a Coty Puder tökéletes kiegészítője.

EREDETI KÉSZÍTMÉNY COTY PARIS.

litikai vagy gazdasági jelre azonnal megerősödnek. Az óvásra kerülő váltók száma egyre csökken. 1936 januárjában 770 ezer fontot tett ki a megóvott váltók végösszege. 1938 decemberében ez az összeg 320 ezer fontra esett. A csökkenés tartós jellegű.

Az Iggud lemaán toceret háarec propagandája erős hatásokat vált ki. A zsidó lakosság egyre szabatosabban igazodik ennek a ligának parancsszámba menő utmutatásaihoz: Azt vásárolja, fogyasztja, amit az Iggud előír és a lehetőség határain belül tartózkodik ama cikkek vásárlásától, amelyeket az Iggud agyszólván fekete listára tett. Kiderült azonban, hogy ezeknél az irányításoknál állandóan figyelembe kell venni a jisiv fogyasztóinak vásárló képességét, gazdasági erejét is, különben csak az import csökken, de nem következik be, amit az Iggud voltaképpen óhajt, a belföldi termék fogyasztásának fellendülése is. A tojásimport és a tojásfogyasztás statisztikája világított rá parancsolólag erre a szükségességre. Az Iggud agitációja révén ez év első hónapjában 11 millió darabbal csökkent a tojásbehozatal. Viszont a belföldi tojás fogyasztása ugyanebben az időszakban csak 5 millió darabbal emelkedett.

A jisiv tehát szót fogadott, nem vásárolt sziriai tojást. Azonban nem volt képes a zsidó tojás magasabb árát megfizetni, s emiatt csökkentette a fogyasztását. Végeredményében tehát egyesgyedül a fogyasztó közönség fizette meg a belföldi termelés emelkedésének árát és a termelés nem volt abban a helyzetben, hogy az importot teljes egészében pótolja. A jövőben minden agitáció beindítása előtt nemcsak a produkció, hanem a fogyasztás érdekeit is szem előtt kell tartani, amél is inkább, mert a két érdek összhangba hozása hozhatja csak meg azt a fellendülést, aminek kiváltása az Iggud feladata.

Az állami bevételek és kiadások így alakultak a fiskális év második hónapjában, májusban: Vámbevételek 180 ezer font. Egyéb bevételek 178 ezer font. A tavalyi

bevételekkel összevetve, a vámnál 30 ezer fontos emelkedés mutatkozik, ami kerek 20 százalékos tesz ki. Viszont a többi bevétel 10 százalékal csökkent. Végeredményében azonban az idei május bevételei (358 ezer font) magasabbak a tavalyi május hó bevételeinél, amelyek 317 ezer fontot tettek ki. Az állami kiadások szintén megnöttek a tavalyi évvel szemben. Ez év májusában 451 ezer fontot adott ki a kormány a tavalyi 391 ezer fonttal szemben. A többletkiadás fokozott katonai intézkedésekre vezethető vissza.

A tőkeimportot a APC egy becsléséből ismerjük. E szerint 1936-ban 59, 1937-ben 42, 1938-ban 55 százalékat tették ki az összehasonlítás alapjául választott 1935. évbeli tőkeimportnak. A tavaly tehát majdnem az 1936-os színvonalig emelkedett a tőkeimport és 1939 első hónapjai alapján azt a feltevést, hogy ez az emelkedés tartós jellegű.

A toleberuházásokat viszont a Jewish Agency (a Szochmut) kísérlete megbecslés útján meghatározni. E szerint 1935-ben iparban, mezőgazdasági üzemekben, építkezésekben és közlekedési eszközökben (a földvásárlások beruházásait nem vonták be ebben az összegbe) 10 millió fontot investáltak a zsidók. 1936-ban 6, 1937-ben 5, végül a tavaly 4 millióra csökkent ez az összeg. A terror két első évében a tőkeimport erősebben csökkent, mint a beruházások összege. Ez hitelkriszist váltott ki. Viszont a tavaly folytatódott a beruházások csökkenése, viszont a tőkeimport növekedett. A hitelezésekre tehát bőségesebben állt pénz rendelkezésre. Ez a folyamat tovább tart az idén. (bl.)

Iparpártolási kedvezmények

A Societatea Nationala de Gas Metan S. A. (Sonametan) földgáztársaság a Kis kapuson felépített formaldehid, hangyasav és oxálsavgyára, valamint a Meggyesen felépített füstfeketegyára részére megkapta az iparpártolási törvény kedvezményeit.

A nyugateurópai értéktőzsdéken a hetek óta tartó javuló tendenciát ismét idegesség váltotta fel

Politikai jellegű kibocsátások foglalkoztatják a londoni Cityt. Szilárdultak a hadianyag-árak a nyugati árutőzsdéken. A spanyol jegybank Newyorkban levő aranykészletét a newyorki bíróság nem ítélte vissza a spanyoloknak. A prágai Laenderbankot a Böhmische Escomptebank vette át. Fokozódott a kereslet a nemesfémek iránt.

Zürich, augusztus 5. Az egész július hónapban tartó viszonylagos nyugalom augusztus első napjaiban ismét idegesség váltotta fel az összes nyugateurópai értéktőzsdéken. Ha a világpolitikai helyzet alakulásában megállapítható rosszabbodás nem is mutatkozik, a tőzsdék közönségét azok a politikai nyilatkozatok izgatják inkább, melyek augusztusra vagy szeptemberre a politikai helyzet súlyosbodásától tartanak. Bár Londonban a júliusi utolsó — a Bank of England bankjegyzaportálásának hatása alatt — egészen sima volt, amiből augusztus első napjaira további enyhülésre lehetett számítani, ez az enyhülés egyáltalán nem mutatkozik. A londoni City szerint a világpolitikai helyzet súlyosbodásából eredő dekonjunkturális jelenségek már is érezhetőek és csupán az angol hadiipar fokozott foglalkoztatottsága ellensúlyozza némileg ezeket a jelenségeket. Egyébként a londoni tőzsdét most csupa politikai jellegű kibocsátások foglalkoztatják, úgy belső, mint külföldi viszonylatban. A londoni valutatőzsdén nagy feltűnést keltett, hogy bár az angol-japán tárgyalások még tartanak a tizen-és-két kérdésben, mégis mindkét kínai valuta nagy árfolyamessét szenvedett, ami miatt a kínai valuták jegyzését egyelőre felfüggesztették úgy Londonban, mint Párizsban és a Wall-Streeten. Párizsban a tőzsde és a pénzpiac az újabb hadijellegű kormányintézkedések hatása alatt áll és kedvetlen. Hollandiában az elmúlt hetek optimizmusát ismét pesszimista hangulat váltotta fel és ennek megfelelően az elmúlt héten egy a holland tőzsdék forgalma, mint a holland forint árfolyama visszaesett. A svájci vezető bankok most megjelent félévi mérlegeikkel kapcsolatos jelentéseikben a külföldi tőkebetétek visszaeséséről számolnak be.

A nyugateurópai árutőzsdéken az elmúlt héten ismét szilárdabban alakultak a hadianyagárak, az agrártermelésű nyersanyagok ára alig változott, kivéve a gyapjút, amelynek ára szilárdabban. A most bezárt londoni gyapjuaukción úgy az angol, mint a külföldi államok a gyapjút nagy tételekben vásárolták katonai célokra, míg a polgári fogyasztás céljaira vásárolt mennyiségek kisebbek voltak. A nyugateurópai árutőzsdéken élenként kommentálták, hogy a jugoszláv kormány a fémek és fémércék, a bőr, a gyapjú és más nyersanyagok kivételét teljesen betiltotta, azzal az indoklással, hogy azokra a hadsereg ellátása céljából szükség van.

A lengyel kormány az elmúlt héten bocsátotta ki a londoni kölcsönével kapcsolatos kötvényeket. A kölcsön végösszege 8.063.000 font, husz év alatt törlesztendő és 4,5 százalékos kamatozása. A belga kormány egy holland bankcsoporthal kezdett tárgyalásokat egy 400 millió belgas kölcsön felvételére, amelyet rendkívüli hadi kiadásainak fedezésére akar felvenni. Hasonló tárgyalásokat folytat a belga kormány Londonban és Párizsban is.

A spanyol jegybank Newyorkban pert indított egy newyorki nagybank ellen azért a 6.450.000 dollár értékű aranyért, amelyet ez év elején a Negrin kormány adott el Newyorkban az amerikai banknak. A newyorki bíróság elutasította a spanyol jegybank keresetét azzal az indoklással, hogy az amerikai bank az aranykészletet az akkori törvényes spanyol kormánytól vásárolta. Az ítélet a nyugateurópai pénzpiacokon azért is feltűnést keltett, mert a francia kormány viszont a múlt héten a spanyol jegybanknak visszaadta azt a másfélmilliárd frank értékű aranyat, amelyet ugyancsak a Negrin kormány helyezett Párizsban letétbe.

A német kormány meggyorsította a Cseh és Morva protektorátus bankjainak átszervezését. Az elmúlt héten a már német érdekeltségbe került Böhmische Escompte-

bank u. Creditanstalt átvette a prágai Bank für Handel u. Industriet, amely a párizsi Centraleuropäische Laenderbank érdekeltsége. Mivel az ausztriai Laenderbank érdekeltségeket hasonló módon már szintén átvették, párizsi tőzsdéi körök számolnak a Laenderbank teljes megszűnésével, illetőleg azzal, hogy a főrészesvényes Banque de Paris et des Pays Bas (Paris-Bas) a Laenderbankot magábaolvastja.

A nemzetközi devizapiacokon az elmúlt héten az arany iránti kereslet fokozódott, a többi nemes fémek árai is javultak. Az egyes valutaák közül a dollár, font és francia frank egymásközötti árfolyama

Ipari és kereskedelmi vállalati hírek

A papirkartell, az Oficiul de Vânzare de Hârtie Produsă în Tară S. A. közgyűlésén elhatározták, hogy a kartellrészesvény-társaság időtartamát 1950 december 31-ig meghosszabbítják.

A sepsiszentgyörgyi Henry Klinger szövőgyár részvénytársaság alakult át, 100 millió lej részvénytőkével, amely 20.000 darab ötezer lej névértékű részvényből áll.

A megyesi Uzinele de Modelat si Emailat S. A. zománcédenygyár 1938. évi mérlegében 42 millió lej részvénytőke és 1 millió 42.327 lej rendes tartalékalap mellett 11.983.649 lej tiszta nyereséget mutat ki. A bruttó árnyeresége 33 millió 211.812 lej, a mérleg főösszege 252 millió 749.857 lej.

Az Industria Agricola Ardeleană S. A. (volt Neumann szeszyár) 1938. évi mérlegében 50 millió lej részvénytőke és 19 millió 700.000 lej rendes tartalékalap mellett 3.105.541 lej tiszta nyereséget mutat ki. A mérleg főösszege 109.159.777 lej. A közgyűlést augusztus 5-én Bukarestben,

Pénzüntézet hírek

A Legfőbb Banktanács legújabb határozata:

A Legfőbb Banktanács legutóbbi ülésén a következő határozatokat hozta:

A szilágycsehi Banca Comercială si Economica din Cehul Silvaniei S. A. részvénytőkéjét 1.500.000 lejben állapították meg,

elrendelte a Cassa de Credit a Agriculturilor din Jud. Brasov S. A. felszámolását és felszámolóul dr. Vasile Clajariu brassói ügyvédet nevezte ki,

a kőhalmi Ceateca Banca Economica si Comerciala S. A. felszámolás alatt álló bankhoz Vlaicu B. Iont felszámolóul nevezte ki.

A kolozsvári Kishitelbank és Takarékpénztár Rt. félévi mérlegében 1.500.000 lej részvénytőke és 3.983 lej tartalékalap mellett 265.439 lej bruttó jövedelmet mutat ki, amely mellett a költségek és passzív kamatok összege 259.332 lej. A mérleg főösszege 5.274.231 lej.

A máramaroszegeti Kishitelbank és Takarékpénztár Rt. félévi mérlegében 2 millió 186.200 lej részvénytőke és 10.841 lej tartalékalap mellett 185.149 lej bruttó jövedelmet mutat ki, a költségek és passzív kamatok összege 126.996 lej. A mérleg főösszege 4 millió 592.991 lej.

A dési Kishitelbank és Takarékpénztár Rt. félévi mérlegében 105.000 lej részvénytőke mellett 85.101 lej bruttó jövedelmet ért el, amely mellett a költségek és passzív kamatok összege 71.378 lej. A mérleg főösszege 1.599.708 lej.

Ha REUMA, SKROFULA, KÖSZVÉNY, PAIZSMIRIGY és NŐI betegségekben, stb. szenved, úgy csináljon egy

meleg iszapkurát
5.900 — 7.000 Lei-es
nagyon mérsékelt áron és teljesen kigyógyul.

Felvilágosítások és mérsékelt áru fűzetek kaphatók minden utazási irodában és a kiegészítőnél: TURISMUL MONDIAL Bucuresti, Calea Victoriei 60. Telefon 5-35-07 és a fűrdőhelyen: GRAND HOTEL MOVILA, BAILOR, valamint VILA MODERNA igazgatóségánál. Telefon 1.

CARMEN-SYLVA
Fekete tenger. 50%-os VASUTI KEDVEZMÉNY.

nem változott, a svájci frank és holland forint egy kissé visszaesett a dollárral és fonttal szemben. A közép-európai valuták árfolyama is alig változott, a zürichi magánforgalomban a márkabankjegyet 63—65-ös, a pengőbankjegyet 61—63-as, az olasz lira bankjegyet 15.35—15.50-es, a zloty bankjegyet 57—59-es árfolyamon jegyzik. A lejbankjegyek árfolyama alig változott a külföldi magánforgalomban, a zürichi magánforgalomban 1.42—1.47-es, Budapesten változatlanul 2.60—3.45-ös árfolyamon jegyzik a lejbankjegyeket.

A lugosi Carasana Cassa de Păsture S. A. félévi mérlegében 15 millió lej részvénytőke és 1.360.000 tartalékalap mellett 4.402.416 lej bruttó jövedelmet mutat ki, amely mellett a költségek és passzív kamatok összege 2 millió 893.009 lej. A mérleg főösszege 113.808.420 lej.

A Szatmárvármegyei Takarékpénztár Rt. félévi mérlegében 12 millió lej részvénytőke és 7.250.000 lej tartalékalap mellett 7.647.370 lej bruttó jövedelmet mutat ki, amely mellett a költségek és passzív kamatok összege 5.812.613 lej. A mérleg főösszege 169.869.854 lej.

A dévai Közgazdasági Bank Rt. félévi mérlegében 9 millió lej részvénytőke és 540.000 lej tartalékalap mellett 773.190 lej bruttó jövedelmet mutat ki, amely mellett a költségek és passzív kamatok összege 472.862 lej. A mérleg főösszege 23 millió 352.411 lej.

Cégbejegyzések

A nagyváradi Polgári Takarékpénztár Rt. közgyűlésén az igazgatóságba újraszabta: Dr. Gh. Micula, Iosif Iacob, Ioan Hossu, dr. Vasile Maior, Ioan Buteanu. Az intézet vezérigazgatójává Vasile Bianut, cégvezetővé Codoban Nicolae választották meg.

A kolozsvári Banca Invățătorilor S. A. igazgatósága a beszercei fiók megszüntetését határozta el, amit a törvényszék bejegyzett.

A temesvári Intercontinentală S. A. de Transport Bănăţeană legutóbbi közgyűlésén a vállalat felszámolását határozta el. Felszámoló: Weber I. Ervin, Delacher József és Nae N. Rădulescu. Ugyanekkor Salamon Henriket a szatmári fiók cégvezetőjévé nevezték ki.

A bŕvelyi Georgia S. A. közgyűlésén dr. Rednik Gábor és Galariu Gheorghet az igazgatóság tagjává választották, akiket a törvényszék bejegyzett.

A nagykarolyi Fridex S. A. R. közgyűlésén módosították az alapszabályokat, az igazgatóság elnökévé dr. Lobonţiu Emil, administrateur déléguékké, Fried Lajost és Wasserlauf Sándort választották meg, akiket a törvényszék bejegyzett. Ugyanakkor dr. Fodoreanu Georghet az igazgatóság tagjává választották.

A Román Nemzeti Bank hivatalos devizaárfolyamai:

Dollár	141.52—143.59
font	662.40—672.75
palesztinai font	663.09—673.44
holland forint	75.28—76.45
svájci frank	31.95—32.43
francia frank	3.78—3.85
márka	40.50—41.50
pengő	25—27
csehszlovákia (Prága hivatalos)	4.68—4.77
szlovákia (Pozsony hiv.)	4.68—4.77

Az exportból eredő, szabadforgalomban hozható devizakvóták árfolyamai tartottak. Bucarestben tegnap délig a következő árfolyamok alakultak ki:

angol font, 30%-os szabadkvóta	1430—1451
angol font, 20%-os kvóta	1410—1445
angol font, 40%-os kvóta	970—980
dollár, 30%-os szabadkvóta	319
svájci frank, 30%-os kvóta	70
francia frank, 20%-os sz-kvóta	7.75
francia frank, 30%-os kvóta	8.25
holland forint, 30%-os kvóta	186.50
belgas, 30%-os	52.59
svédkorona, 30%-os kvóta	76

A B) lista kompenzációs árfolyamai:

font angol árukra	1500 lej
font más államok áruira	1215 „
font angol gyarmatok áruira	1210 „

Léghédesztása

Newyork, augusztus 5. — A légzőrendszer betegségeinek, különösen a tüdőgyulladás, a légzőszervi megbetegedések, amelyek nyári hónapokban a leggyakoribbak, a nyári hónapokban a leggyakoribbak, a nyári hónapokban a leggyakoribbak.

Sokan azt hiszik, hogy a légzőrendszer betegségeinek megelőzésére a legjobb a friss levegő. Ez azonban nem mindig igaz. A légzőrendszer betegségeinek megelőzésére a legjobb a friss levegő. Ez azonban nem mindig igaz. A légzőrendszer betegségeinek megelőzésére a legjobb a friss levegő. Ez azonban nem mindig igaz.

A meghűlés, a légzőrendszer betegségeinek megelőzésére a legjobb a friss levegő. Ez azonban nem mindig igaz. A légzőrendszer betegségeinek megelőzésére a legjobb a friss levegő. Ez azonban nem mindig igaz.

Viszont gyakran a légzőrendszer betegségeinek megelőzésére a legjobb a friss levegő. Ez azonban nem mindig igaz. A légzőrendszer betegségeinek megelőzésére a legjobb a friss levegő. Ez azonban nem mindig igaz.

Az izomzat erősítése a légzőrendszer betegségeinek megelőzésére a legjobb a friss levegő. Ez azonban nem mindig igaz. A légzőrendszer betegségeinek megelőzésére a legjobb a friss levegő. Ez azonban nem mindig igaz.

Az izomzat erősítése a légzőrendszer betegségeinek megelőzésére a legjobb a friss levegő. Ez azonban nem mindig igaz. A légzőrendszer betegségeinek megelőzésére a legjobb a friss levegő. Ez azonban nem mindig igaz.

Az izomzat erősítése a légzőrendszer betegségeinek megelőzésére a legjobb a friss levegő. Ez azonban nem mindig igaz. A légzőrendszer betegségeinek megelőzésére a legjobb a friss levegő. Ez azonban nem mindig igaz.

Az izomzat erősítése a légzőrendszer betegségeinek megelőzésére a legjobb a friss levegő. Ez azonban nem mindig igaz. A légzőrendszer betegségeinek megelőzésére a legjobb a friss levegő. Ez azonban nem mindig igaz.

Az izomzat erősítése a légzőrendszer betegségeinek megelőzésére a legjobb a friss levegő. Ez azonban nem mindig igaz. A légzőrendszer betegségeinek megelőzésére a legjobb a friss levegő. Ez azonban nem mindig igaz.

Az izomzat erősítése a légzőrendszer betegségeinek megelőzésére a legjobb a friss levegő. Ez azonban nem mindig igaz. A légzőrendszer betegségeinek megelőzésére a legjobb a friss levegő. Ez azonban nem mindig igaz.

Az izomzat erősítése a légzőrendszer betegségeinek megelőzésére a legjobb a friss levegő. Ez azonban nem mindig igaz. A légzőrendszer betegségeinek megelőzésére a legjobb a friss levegő. Ez azonban nem mindig igaz.

Léghuzat, meleg ruha, édességek tulzott fogyasztása okozza a meghülést

Newyork, augusztus 5. Az időjárás változásának, különösen, ha az idő melegebbé fordul, állandó kísérő jelensége a megfázás, amely nyáron majdnem olyan mértékben fenyeget, mint télen. Sőt a közhét szerint a nyári megfázásból még nehezebb kigyógyulni, mint a téli hűlésből. L. N. Bush főorvos érdekes cikket irt a Health Culture című orvosi lapban a megfázás okairól.

Sokan azt hiszik — írja az orvos — hogy léghuzattól hűlnek meg. Mások viszont azt állítják, hogy a léghuzat nem árt nekik. Vannak, akik baktériumnak tulajdonítják a fertőzést és állandóan attól félnek, hogy belélegzenek fertőző bacillusokat. Megint mások azt hiszik, hogy ha lábukat melegen és szárazon tartják, elkerülhetik a meghülést. Sokan meleg alsóruhákat, mások meleg ruhákat viselnek, abban a hiszemben, hogy testüket megóvják a hidegtől. Igen sokan vannak olyanok is, akik azt hiszik, hogy célszerű táplálkozással elkerülhetik a megfázást. Mindezekről a véleményekről negyedszázados praxissal alapján alapos véleményt mondhatok.

Ki szenved a melegtől

A meghülést elsősorban huzattól lehet kapni. Ha valaki kételkedik ebben, igen könnyen bebizonyíthatom felfogásom igazságát. Majdnem mindenki megfázhat úgy, hogy meleg szobában ül és testének valamelyik része, de elsősorban a nyaktáj hideg légáramlásba kerül.

Vizsont gyakran megtörténik, hogy az ember léghuzatot kap a nyakára és mégsem fázik meg, ha a szabadban van és akkor is elkerülheti a megfázást, ha meleg szobában éri a léghuzat, de teste le van hűlve. Ezt a jelenséget azzal magyarázom, hogy amikor a test meleg, a bőr bizonyos mértékig izzad és nedves lesz. Ha ezt a nedves bőrt léghuzat éri, elpárolgást okoz, a hőszigetelés elvonja a meleget és lehűti a testet. A test hőmérsékletét a természet az izzadással szabályozza és ennek a verejtéknek az elpárolgása lehűti a testet. Akinek a teste nem választja ki normális mértékben a verejtéket, az jobban szenved a melegtől. Ha léghuzat éri a testet, az izmok összehúzódnak, aminek következménye vértolulás, mert a szervezet nagyobb mennyiségű vért irányít a lehűlt testrészt felé, hogy azt ismét fölmelegítse. Az izomzat összehúzódást és a vértolulás időlegesen befolyásolja azoknak az idegeknek a munkáját, amelyek az orr és torok szöveteinek működését irányítják. Olyan embernél, akinek az orra szűk, az ilyen külső beavatkozás az orr szöveteinek megduzzadását eredményezi. Ennek következménye pedig a meghülés. Akinél a légut tágabb, annál erősebb külső behatás szűkíthet az orr, hogy a szövetek annyira megduzzadjanak, hogy teljesen elzárják a lélegzés útját. Az ilyen emberek kevésbé érzékenyek a meghüléssel szemben.

A meleg ruha nem véd a meghüléstől

Bacillusok is okozhatják a meghülést. Efelőtt nem lehet vitatkozni, mert, ha nem így lenne, nem tudnánk magyarázatát adni a járványoknak. Az igaz, hogy eddig még nem találtak egységes típusú bacillusokat meghüléssel betegeknek, hanem sokfajta bacillust fedeztek fel. Véleményem szerint a megfázás csirái állandóan jelen vannak az orrban és a torokban. Ezeket a csirákat a belélegzett levegő ártalmatlanná teszi. Amikor az orr nyálkahártyája a nyakra irányuló léghuzat esetleg túltáplálkozás, vagy fáradtság következtében megduzzad és elzárja a levegő útját a tüdőtől, akkor ezek a kártékony csirák megszorodnak és meghülést okoznak. Járvány idején meghüléssel betegtől is át lehet venni ilyen virulens csirát, amely olyan erős lehet, hogy megtámadhat egészséges szöveteket is, akkor is, ha a nyálkahártya megduzzadása nem zárja el a levegő útját, de a legtöbb ilyen esetben nem lehet meghülést kapni, amikor az orron át történő lélegzés útja szabad. Ez az oka annak, hogy sokan éveken át nem fáznak meg,

noha érintkeznek meghüléssel betegekkel járvány idején.

A ruházat problémája is sok vitára adott már okot. Alig néhány évvel ezelőtt a nők vastag alszoknyát, télen gypjuféheműt viseltek. A csecsemőket flanel ruhákba öltöztették nyáron is, úgy féltették őket a megfázástól. Mostanában a nők öltözködése annyira megközelítette a nudizmust, amennyire azt az illem és a törvény megengedi. És még sem hűlnek meg gyakrabban, sőt valószínűleg még télen is kevesebb köztűnik a meghüléssel beteg. Kisgyermekeket a lehető legkönnyebben öltöztetnek nyáron és még télen is könnyű gypjuruhát viselnek. A gyerekek elsősorban azért fázhatnak meg, mert túlságosan óvatos szülei túlságosan öltöztetik őket és éjszaka túlságosan takarózzák őket.

Helytelen táplálkozási is megfázhat

A láb nedvessége is okozhat megfázást, de azok, akik mozognak, míg a nedves harisnyát nem vetik le, nem fázhatnak meg. A nedves lábat azután forró vízben kell fölmelegíteni. Ha a ruha átázik, forró fürdő igen jót tesz. Igen fontos a táplálkozás szabályozása a meghülés megelőzésénél. Azok a gyermekek és felnőttek, kik kedvelik az édességeket és a cukrokat, nagyon hajlamosak a megfázásra. Carbohydrát tartalmú ételek ugyanis izgatják a nyálkahártyát. Majdnem mindenki észlelhet vértolulást az orrregben édességek elfogyasztása után. Az ilyen vértolulás el-

zárhatja a légutakat és a már jelenlévő bacillusok még egészséges embernél is meghüléssel gyulladási folyamatot indíthatnak el. Hasonló jelenségeket okozhat egyszerű ételek, hus, vagy kenyér mértékelt fogyasztása is. A meghüléstől óvakodhatunk azáltal is, hogy óvatos diétát tartunk és nem eszünk túlságos mennyiségű carbonhydrátot vagy pteint tartalmazó ételeket. Főzelék, gyümölcs és sok víz fogyasztása elősegíti a meghülés megelőzését. A lehető legkönnyebben kell öltözködni, hogy a bőr szabadon lélegezzék. Játszódozó gyermekeket igen könnyű ruhákba kell öltöztetni és takarójuk ne legyen túlságosan meleg. Meghüléssel betegekkel ne csokolózzunk és nem kell meghülés elleni oltsókat és orvosságokat szedni, mert ezek nem eléggé hatásosak a meghülés megelőzésére.

KERÜLJE EL A STRANDOLÁS KÉL LEMETLEN KÖVETKEZMÉNYEIT AMENNYIBEN CANDIDE CRÉMET HASZNÁL

Remélem ismét egészséges leszek...

Zobay Kristof, Cenei (jud. Timis-Torontal) a következő rendkívül érdekes tartalmú levelet küldi nekünk: „Értesítem Önöket, hogy az első üveg Gastro-D. használása után évek sora óta kínzó gyomorgergőcseim elmaradottnak, szíveskedjenek azonnal utánvéttel címre még 3 üveg Gastro-D-t küldeni, remélem, hogy e kúra után ismét egészséges leszek. Községünkben nagyon sokan gyógyultak meg és áldják Önöket kitünő gyógyszerükért és még nagyon sokan vannak, akik még rendelni fognak, mert aki csak használja, az már rokoni, ismerősei között továbbajánlja. En is kérem ezuttal, hogy alábbi ismerősöm címére: Schuld József, Cenei, ugyancsak 3 üveggel küldjen szíveskedjenek...”

Hasonló hála és köszönőlevelek tömegesen bizonyítják, hogy a Gastro-D. gyógyszer ma már a gyomorbetegnek közkincsévé vált. Orvosok is ajánlják. Gastro-D. kapható gyógyszerárakban és drogériákban, vagy postán megrendelhető 135.— lej utánvét mellett Császár E. gyógyszerárakban, Bucuresti, Calea Victoriei 124.

get megsértendő, máris rongydarabként téptesztét a nemzetközi jogot, tehát erre a jogra nem is hivatkozhatik, a másik az, hogy a megtámadottól nem lehet elvitatni azt a jogot, hogy körömszakadtáig, minden eszközzel védekezzen a betörővel szemben.

A svájci népháborút azonban senki sem képzelheti el egy szervezeten tömeg komitácsi hadjáratainak. Amiről szó van és ami a népháború gondolatában új és lényeges, az a honvédelem kiszélesítése, a népi erők minden tartalékának megszervezése a honvédelem céljaira, oly módon, hogy ezeket az erőket, amelyek eddig a hadsereg kötelékén kívül állottak, tartalékseregként beállítsák a kombattáns haderő keretébe.

Mindenki katoná!

A honvédelemnek ezt a kiszélesítését totális támadás elleni védekezésre máris megkezdte egyrészt a svájci társadalom, másrészt maga az állam. Az a sok ezer lövészegylet, amely Svájc területén működik, ma végeredményben katonai kiképzést ad tagjainak és ezekben a lövészegyletekbe valóssággal tódul a polgárságnak az a része, amely bármi okból nem részesült rendes katonai kiképzésben és törvény szerint nem tagja a hadseregnek. Tizenhat-tizenhét éves fiúk vasárnap délután éppúgy járnak fegyverrel vállukon a kisvárosok utcáin, mint szakállas, hatvanesztendő férfiak, akik rég leszolgáltak a katonaszkódi idejüket.

Az állam ezt a hatalmas tartalékot bármely pillanatban behívhatja népfelkelőkként. A svájci hadsereg létszáma háború esetén 5-600 ezer ember; ha ezt a félig, vagy egészen kiképzett tartalékot harcba vetik, ez a szám megközelíti az egymilliót. A nőket felhívásokban kérik, hogy jelentkezzenek ápolónői szolgálatra és az önkénteseket külön kurzusokban tanítják ki a háború feladataira. Ebben a békés köztársaságban mindenki katoná akar lenni és többé-kevésbé mindenki katoná is!

— Székelési zavaroknál és az ezekkel járó általános rosszullétnél a rendkívül enyhén ható természetes „Ferenc József” keserűvíz — reggel felkeléskor egy pohárral bevéve — a gyomorbelcsatorna tartalmát gyorsan kiüríti, a puffadtságot csakhamar csökkenti, az anyagcserét és a vérkeringést előmozdítja s tartós megkönnyebbülést szerez. Kérdezze meg orvosát.

Nem kell külföldre menni

Gyomor-, vese- és hólyagbántalmaknál, gyógyhatása világhírű. Gyönyörű fekvés, fenyvesek között.

Vasúti kedvezmény!

BIXAD

Románia Karlsbadja

Prospektust küld kívánatra Direcțiunea Băilor Bixad, jud. Satu-Mare.

Népháborúval akar védekezni Svájc egy totális háború lehetősége ellen

Bern, augusztus 5. Európa legbékésebb és legkatonasabb országa új fogalmat röpitett a nemzetközi politika katonai készülődéseivel és harcászati elméletekkel terhes levegőjébe. A jelszó, amely egyre türelmetlenebbül süvít végig Svájc politikai és katonai körén, a „Volkskrieg”, a népháború, a „levée en masse” mai viszonyokra alkalmazott, modernizált formája. A gondolatot néhány hónappal ezelőtt vetette fel egy svájci közíró, a közönség úgy kapta fel, mint valami harci kiáltást és ma azokban a körökben is, ahol világosan látják a köztársaság külpolitikai és stratégiai helyzetének nehézségeit, komolyan foglalkoznak a svájci honvédelem alapjainak kiszélesítésével. A népháború eszméje beette magát a köztudatba; a kantonok népe, amely eddig is lábhoz tett fegyverrel állt ort a svájci határokon, fel akar készülni arra, hogy szükség esetén a támadó, aki megsértene a svájci semlegességet, ne csak az Eidgenossenschaft hadseregével, hanem az egész svájci néppel találja szemben magát.

A „Volkskrieg”, ahogyan azt ma Svájcban polgárok, politikusok és katonák elképzelik, a totális háborúnak egy demokráciára áttültetett formája. Hívei és szószólói abból a megállapításból indulnak ki, hogy Svájc szomszédai évek óta totális háborúra készültek fel, amelyben nemcsak hadseregek, de egész nemzetek ütköznek meg, melyeknek

minden egyes tagját előkészítették háborús feladatok elvégzésére.

A támadóval szemben tehát Svájcnak nemcsak a hadsereget, hanem ugyancsak az egész népet kellene mozgósítania.

Néphadsereg, nem komitácisk!

Nem véletlen, hogy a népháború eszméje ilyen hatalmas visszhangot keltett az egész svájci nemzetben. Ne felejtjük el, hogy a svájci Európa legrégebb katonanemzete; évszázadokon keresztül adott katonákat Európa valamennyi nemzetének, a svájci stratégia volt minden hadvezér ideálja és a katonai ügyek iránt való érdeklődés egészen a mai napig megmaradt a népből, amely a katonaszkódi is a legferiasabb és legszebb sportnak tekint. Tell utóda ma is a lövészegyletek gyakorlatain töltik el ünnepi délutánjaikat és a katonai előadásokat majdnem annyi ember látogatja, mint a színházat. Ehhez járul a függetlenségnek és a szabadságnak az a fanatikus szeretete, amely az állandósult európai válság éveiben a megszállott ember rajongásáig fokozódott.

A népháború harci jelszavával szemben azonban komoly aggodalmak voltak azoknak a köröknek, amelyek a svájci semlegesség igazi védelmét nem a hadseregben és a felkészültségben, hanem a nemzetközi szerződésben látják. A népháború, hangzott az ellenvetés, végeredményben azt jelenti, hogy minden svájci férfi, aki bánni tud a fegyverrel, aktív részt vesz egy elkövetkezhető védelmi háborúban; a sziklák mögött, az Alpok szakadékaiból ezer meg ezer civilruhás francieur tüzel majd az előrenyomuló ellenségre és a gleccserek vidéke komitácisk véres guerrillaháborújának színhelye lesz. A nemzetközi jog, a genfi egyezmény pontosan szabályozza a civilizált hadviselés lehetőségét: Svájc, amely nemzeti létében sokkal inkább a szerződéses szentségére, mint a fegyveres erőre támaszkodik, nem szegheti meg ugyanazt a nemzetközi jogot, amely függetlenségének és semlegességének legfőbb védője. A népháború szószólói erre az ellenvetésre két érvvel válaszoltak. Az egyik az, hogy az a támadó, aki a svájci semlegessé-

sségeken, stb.

ában és a képn 5-35-07 és a MODERNA igaz.

ssa de Păstrare 5 millió lej rész-tartalékalap mellett delmet mutat ki, k és passzív ka- 93.009 lej. A mér- 13 lej.

Takarékpénztár 5 millió lej rész-tartalékalap mel- jövedelmet mutat tségek és passzív 13 lej. A mérleg 13 lej.

Bank Rt. félévi részvényítőke és mellett 773.190 tat ki, amely mel- v kamatok össze- g fősszege 23 mil-

vzések

ri Takarékpénztár zgatóságba ujravá- culao, Isosif Iacob, Maior, Ioan Butegazgatójává Vasile Codoban Nicolaet

invátőrilor S. A. rcei fiók megszün- mit a törvényszék

ontinentálá S. A. i legutóbbi köz- számolását határoz- Weber I. Ervin, De- Rădulescu. Ugyan- et a szatmári fiók ki.

S. A. közgyűlésén Galariu Gheorghet á választották, aki- gyezett.

S. A. R. közgyű- alapszabályokat, az r. Lobonțiu Emilit, kkké. Fried Lajost t választották meg, bejegyzett. Ugyan- Georghet az igazga- ták.

zeti Bank

áriolyamait:

— 141.52—143.59
— 662.40—672.75
— 663.09—673.44
— 75.28—76.45
— 31.95—32.43
— 3.78—3.85
— 40.50—41.50
— 25—27

atalos) 4.68—4.77
(hív.) 4.68—4.77
zabadforgalomba hoz- rfolymait tartottak- g a következő árfo-

abadkvóta 1430—1451
óta — 1410—1445
óta — 970—980
óta — 319
óta — 70
sz.-kvóta 7.75
kvóta — 8.25
kvóta — 186.50
— 52.50
óta — 76

záción árfoymaim:

— 1500 lej
— 1215 „
— 1210 „

UJ KELET *Legújabb hírek*

Ha kinyomja a mitesszereit, foltos lesz a bőre.
Használjon **SULFAMYL**-pudert és rövid időn belül eltűnnek a mitesszerei és tiszta lesz az arca.

(Elsőoldali cikkünk folytatása)

Sanghaj, augusztus 5. (Radór.) A volt tiencsini belga engedélyes területen 200 Anglia ellen tüntető kínai megtámadta egy angol vállalat helységeit és kifosztotta azokat.

Heves angolellenes tüntetések
A fosztogatás ellen az angol főkonzul tiltakozott a japán hatóságoknál, amelyek azonban elutasították a tiltakozást azzal, hogy a fosztogató tüntetők „nem japán alattvalók voltak“.

Hankou, augusztus 5. (Radór.) Kajfendben, amely japán megszállás alatt áll, az angolellenes tüntetők megfenyegették az amerikaiakat is. Lelejtéses, hogy utóbbiak kénytelenek lesznek a városból eltávozni. Az amerikai hatóságok tiltakoztak a japán hatóságoknál és védintézkedéseket sürgettek.

Csungking bombázása
Csungking, augusztus 5. (Radór.) Pénteken éjjel újból japán repülők jelentek meg a város felett. 27 gép dobott le nagymennyiségű bombát. Két bomba a belga nagykövetség közelében esett le. Az épületben nagy kárt okozott. Személyzete a menedékhelyekre vonult és így nem történt kár emberéletben.

Koraiak a japán-német-olasz szövetségről szóló hírek

Tokió, augusztus 5. (Radór.) A kormányhoz közel álló körök szerint azok a hírek, amelyek Japánnak a német-olasz katonai szövetséghez való csatlakozásáról szólnak, teljesen koraiak. E körök elismerik azonban, hogy a kérdéssel a tegnapi foglalkoztak japán katonai körök, de még nem tanulmányozta azt a kormány öt vezető tagja. Hiranuma miniszterelnök azon a véleményen van, hogy a kérdést alaposabb vizsgálat alá kell venni úgy a különböző japán körök, mint a tengelyállamok részéről.

Készen áll a japán-angol egyezmény?

Tokió, augusztus 5. A Stefani jelenti: Japán körökben ma reggel azt hangoztatták, hogy a tiencsini tárgyalás világosan megmutatta, miszerint teljes angol-japán egyezésre nincs lehetőség. Hozzáfűzik ehhez, hogy Japán inkább megszakítja a tárgyalásokat, semhogy olyan egyezményt kössön, amely veszélyeztetni Japán kínai érdekeit.

Ezzel szemben a Havas a japán Times egyik cikkét idézve azt állítja, hogy a japán-angol egyezményt, tulajdonképpen már meg is kötötték, a következő pontok alapján:

1. A japán vámfelügyelő meggyilkolásával vádolt négy kínai kiadatása.
 2. Az angol hatóság együttműködése a japánokkal, a japánellenes elemeknek az engedélyes területekről való eltávolítására.
 3. Japán-angol szerv létesítése az együttműködés biztosítására.
 4. A japánellenes ígatás kiküszöbölése a kínai népoktatásból.
 5. A japánellenes elemek eltávolítása az engedélyes területek rendőrségéből.
 6. Japán rendőrtisztek és tanácsosok kinevezése a brit városi hatóságok mellé.
- A lap szerint az egyezmény szövege már készen van, de ratifikálása csak a gazdasági kérdések rendezése után lehetséges.

Egész Görögországban nagy lelkesedéssel ünnepelték az új rezsim harmadik évfordulóját

Athén, augusztus 5. (Radór.) Az egész ország nagy lelkesedéssel ünnepelte az új rezsim harmadik évfordulóját. Athén ünnepi díszítést öltött magára. Az ország minden részéből tarka népviseletbe öltözött csoportok seregltek a fővárosba. A stadionban néptáncokat mutattak be. A stadionban helyet foglalt 60.000 nézőn kívül több, mint 200.000 ember helyezkedett el a környékbeli dombokon és legalább félmillió a Zappion parkban. A főváros uccáin a késő éjjeli órákig folyt az ünnep.

A nemzetközi helyzet súlyosbodásáról írnak az olasz lapok

RÓMA, augusztus 5. Az olasz lapok megállapítják, hogy súlyosabbá fordult a nemzetközi helyzet. Megállapításukat két tényre alapítják. Egyrészt a danzigi német-angol ellentéték kiéleződésére, másrészt Chamberlain pénteki alsóházi beszédére, amelynek következtében ismét kiéleződött a helyzet a Távolkeleten.
A Popolo di Roma úgy véli, hogy a nemzetközi helyzet következtében ugyszólván pánik mutatkozik a newyorki tőzsdén.
Más olasz lapok tudni vélik, hogy ha a danzigi szenátus megszüntetné a vámhatárokat Kelet-Poroszország felé, úgy Lengyelország részéről megtorló lépésekre lehetne számítani.

Katonai szerződés készül Moszkva és Ankara között?

London, augusztus 5. Sarakoglu török külügyminiszter a News Chronicle értesülése szerint Törökország szófiai, moszkvai, párizsi, berlini, budapesti és belgrádi diplomáciai képviselőivel folytatott tanácskozást.
A lap úgy értesül, hogy Sarakoglu rövidesen Moszkvába utazik, hogy az orosz-török barátsági szerződést katonai szerződéssé alakítsa át.

Kreiser szerint rövidesen sor kerül a német-danzigi vámunióra

London, augusztus 5. Kreiser, a danzigi szenátus elnöke, kijelentette a Daily Express munkatársa előtt, hogy nem hisz egy Németország és Lengyelország közötti háború lehetőségében.
A lap hozzáfűzi, hogy a kérdést már háború nélkül megoldották, mert a szabadváros Németország birtokában van. Ezután már csak a vámközösség kikiáltása van hátra. A danzigi szenátus elnöke — írja a Daily Express — kijelentette, hogy rövidesen erre is sor kerül.
LONDON, augusztus 5. A Havas londoni levelezője jelenti: Egyes politikai személyiségek a danzigi válság kiéleződését várják még a hét végére. Ezt a feltevést arra alapozzák, hogy Varsó szombat estig választ kért a szabadváros szenátusától ama lengyel jegyzékre, amely a lengyel vámügyi tisztviselőknél állásaikba való azonnali visszahelyezését követeli. Ugyanabban a jegyzékben Varsó felhívta a danzigi szenátus figyelmét azokra a súlyos bonyodalmakra, amelyek a Danzig és a német birodalom közötti vámhatár megszüntetésével járna.
Angol körök szerint a Varsó által adott rövid határidő Rydz Smysli marsall kívánása volt.

Titkos katonai terveket loptak el Londonban egy légügyi tisztviselőtől

LONDON, augusztus 5. Az angol rendőrség lázasan nyomoz ismeretlen tettesek után, akik egy londoni autóból nagyszabású, az angol repülőterekre vonatkozó titkos terveket loptak el. A terveket egy légügyi vállalat tisztviselőjétől lopták el, aki éppen utban volt a repülőterek felé, hogy ott hivatalos tanácskozásokat folytatasson le. Az ellopott tervek annál nagyobb izgalmat kellettek londoni körökben, mert idegen hatalom számára igen fontos jelentőséggel bírhatnak.

Megoldódott a spanyol belpolitikai válság

Katonai direktórium alakul polgári elemek bevonásával. Francot élethossziglani kormányzóvá fogják kikiáltani

Róma, augusztus 5. A Stampa értesülése szerint Spanyolországban nagyjelentőségű belpolitikai változások várhatók. Franco tábornok kormányzó hatáskört kap élete végéig, vagy mindaddig, amíg az államfői méltóság végleges betöltésére intézkedés nem történik. Az ügyek vezetését katonai direktórium veszi át, amelybe azonban polgári elemeket is bevesznek. Ez a direktórium a kormányzóknak lesz alárendelve és felelősséggel csak vele szemben tartozik.
Madrid, augusztus 5. (Radór.) A Havas jelenti: A spanyol falangista változásokat szenvedett, hogy most már egységes pártnak tekinthető, amely felöleli a politikusokat, katonákat, polgárokat és volt frontarcosokat. A szervezetben a tiszték, altisztek és volt frontarcosok játszókat a vezetőszeret.
Burgos, augusztus 5. Franco törvényrendeletet írt alá, amely jelentősen módosítja a falangista párt működési szabályzatát. És a

rium megalakítása mellett döntött, amelynek élére ő kerül kormányzó, vagy régensi minőségben. A katonai direktóriumba néhány polgári személyt is bevonnak. Ezzel a megoldással azután a monarchisták és a falangisták közötti ellentétek végleges elintézését nyernek.

Mégis létrejön a japán-német-olasz-spanyol szövetség?

Róma, augusztus 5. Az olasz sajtó ma már határozott formában számol be arról, hogy Japán csatlakozik az acéltengelyhez. Az olasz lapok szerint Tokióban már dolgoznak a katonai hármasszövetség tervén, amelyet szeptemberben küldenek el Rómába. Ezt a katonai hármasszövödést Rómában írják alá: Ribbentropp, Ciano és a római japán nagykövet.

Olasz körökben tartja magát a hír, hogy Quiapo de Liano tábornok, akiről az utóbbi napok során az a hír terjedt el, hogy ellentétbe került Francoval, a spanyol katonai küldöttség élén közelebből Rómába érkezik és magával hozza Franco csatlakozását a Róma-Berlin katonai paktumhoz. Emellett az antikomintern paktum kimélyítése is folyamatban van, leszögezve, hogy az amerikai-japán kereskedelmi szerződés felmondása halálos veszedelmet jelent a Felkelő nap országára.

Törökországba telepítik át a Jugoszláviában élő mohamedánokat

Moszkva, augusztus 5. A moszkvai török nagykövet kijelentette, hogy Jugoszláviából a közeljövőben 270 ezer törököt telepítenek vissza az anyaországba. A visszatelepítési terv nem érinti azt a másfélmillió mohamedán vallású, akik Jugoszláviában élnek. A jugoszláv sajtó élénk érdeklődéssel kíséri a török tervet.

Elindult Moszkvába az angol-francia katonai küldöttség

London, augusztus 5. Az angol és francia katonai küldöttségek szombat délután elindultak Londonból Moszkvába. A londoni pályaudvaron a szovjet nagykövet búcsúztatta őket.

Katonai kitüntetés 18 éves ifjaknak

Bucuresti, augusztus 5. A nemzetvédelmi minisztérium új rendjelet létesített „önkéntesek rendjele“ néven, amellyel azoknak az ifjaknak tüntetik ki, akik betöltötték 18-ik életévüket, és a haza és a Trón iránti hűségük bizonyítására önkéntes katonai szolgálatra jelentkeznek. Ebben a kitüntetésben részesülnek az összes olyan ifjak, az 1937-es korosztállyal kezdődően, akik valamely csapatban tettek eleget a sorozási törvény kötelezettségének.

— **Meghalt Bukovina első érseke.** Cernautiból jelenti: Tegnapi reggel meghalt Csernovitzban Vortchievi Răduțeanu, Bukovina első vikárius érseke, 91 éves korában. Răduțeanu a román nemzeti törekvések egyik lángoló harcosa volt és igen jelentős kulturális művet, számos teológiai dolgozatot hagyott maga után.

FRATERNITAS Könyv- és Lapkiadó R. T. nyomása Cluj, Strada Baron L. Pop 10. Telefon: 18-60.

BUN DE IMPRIMAT

Taxa postaiă plătită în num. No. 30523/1934
10. Telefon: 18-60. Havonta 110, negyvenre 600, egészévre földre: Havonta 2, félévre 12, egészévre Hirdetések díjszabása „UJ KELET“ a t... hánati zsidóság eg... ja. Cikkeink utánn... forrás megjelölésével

Mahatma Gandhi hetvenéves

Mahatma Gandhi, már, aki az idők során az angol hatóságoktól be hetvenedik évét az alhatatos és kes pályát futott be. Ben született. Hazáj... megfélelően már 13... stották. Házassága... gyességben, termész... dezése nélkül. Miel... rült volna a sor, mi... A mézesetek etel... ba került. 19 éves... gyermekeivel együtt... egyik jogi fakultásra... joghallgató és család... Londonban.

A diploma megs... tódja kíséretében D... ügyvédi gyakorlatot... telligenciája, kiűn... megáldott ügyvéd... met biztosít magána... A bur háború kit... és család... A háború... Dél-Afrik... garbrasz... vány tör... ajárt tar... kedik a... nyegétnel... szállni e... amígis pa... támadja.

Ez a... márt ar... angolk... tizes hi... pai ruhá... amelyet... tól pály... tömegh... ösztönöz... „Nem... loznak“... kitolta... jít. Min... felkésite... nyokat... Az In... Mahatma... hívei az... az ang... zere k... n esik... bombáz... Gand... tömegh... zék me... szakot... rut“, a... angol t... kolak t... zésétől... által fem... lyeen angol kitünt... du bírák lemond... sztrájkja és a h... békés uton való e... „Békés hábor... szetizéseket vont... angolk Gandhi... döntöttek. A bört... után Mahatma... 1931-ben az ang... órára hívják meg... utazik. Nemzeti... doni gyorsra.

A földkereség... lttal néz fel a... Chaplin, a világh... következő tartal... „Bár én csak ko... érdekelnek a drá... gyobb drámáján... Nagyon boldog v... Gandhi így... megvan az az a... a gyermekeket: e... te. Nem hinném... magasba, mivelh... Szeretném, ha r... en olyan kívá... mint ön én réan